

MÜSAD

MAKARNA ÜRETİCİLERİ VE SANAYİCİLERİ DERNEĞİ

SEKTÖR RAPORU

OCAK - ARALIK 2022

Makarna Üreticileri ve Sanayicileri Derneği

Sektör Raporu

YAYIN TARİHİ

1 Şubat 2022

Bu rapor agrimetre® tarafından Makarna Üreticileri ve Sanayicileri Derneği'ne (MÜSAD) özel olarak hazırlanmıştır. Raporda yer alan verilerin kaynağı Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Trademap'tir. Agrimetre tarafından MÜSAD'a özel hazırlanan MAKARNA SEKTÖR İSTATİSTİKLERİ Paneline www.musad.org.tr web sayfasından ulaşabilirsiniz.

Merhaba,

Öncelikle ülkemizde meydana gelen deprem nedeni ile hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyor, bir daha bu tür üzücü olaylarla karşılaşmamamızı temenni ediyorum.

Raporumuzdan da göreceğiniz gibi 2022 yılında sektörümüz ihracattaki başarısını devam ettirmekte, miktar olarak düşmesine rağmen değer olarak elde edilen gelir artmaya devam etmektedir.

İhracatımız miktar olarak 2021 yılına göre %2,1 oranında azalmasına rağmen değer olarak %24 oranında artmış, ortalama ihracat birim fiyatı %26,6'lık artışla 720 dolar/ton seviyesine yükselmiştir.

Her ne kadar bu artış hammadde ve maliyetlerde meydana gelen artışlardan kaynaklanmış olsa da gerçekleşen gerçekleşen bu artış katma değerli ihracatın önemini bizlere bir kez daha gösteriyor.

İhracattaki bu başarımızı sürdürmemizde her zaman olduğu gibi destek olan başta Ticaret Bakanlığı ve Toprak Mahsulleri Ofisi olmak üzere tüm paydaşlarımıza ve emeği geçen tüm sanayicilerimize teşekkür ediyoruz.

Bu doğrultuda tüm detayları sunduğumuz 2022 yılı Sektör Raporumuzun sektörümüzün geleceği için alınacak kararlara ışık tutmasını umuyor, Cumhuriyetimizin 100. Yılı kutlayacağımız yeni yılın ülkemiz ve tüm insanlık açısından tüm bu zorlukların geride kalacağı bir yıl olmasını temenni ediyoruz.

Saygılarımla

Nihat Uysallı

Yönetim Kurulu Başkanı

ARALIK 2022

İHRACAT MİKTAR
(KG) %1,2

ARALIK 2022

115.196.567

ARALIK 2021

113.880.435

İHRACAT DEĞER
(USD) %16,5

ARALIK 2022

\$85.923.664

ARALIK 2021

\$73.756.741

İHRACAT BİRİM
(USD/TON) %15,2

ARALIK 2022

\$746

ARALIK 2021

\$648

* Karşılaştırmalar geçen yılın aynı ayı ile yapılmıştır.

OCAK - ARALIK 2022

İHRACAT MİKTAR
(KG) -%2,1

2022 YILI

1.336.832.936

2021 YILI

1.364.864.363

İHRACAT DEĞER
(USD) %24,0

2022 YILI

\$962.499.048

2021 YILI

\$776.224.766

İHRACAT BİRİM
(USD/TON) %26,6

2022 YILI

\$720

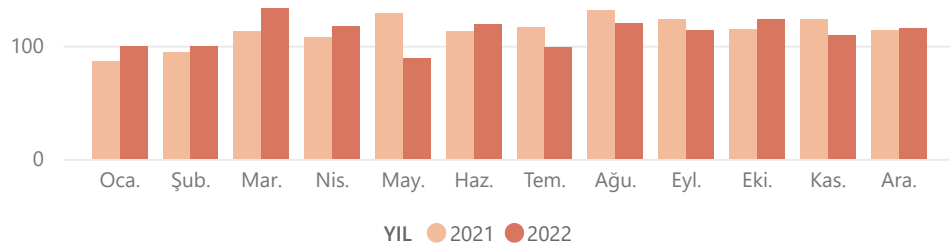

2021 YILI

\$569

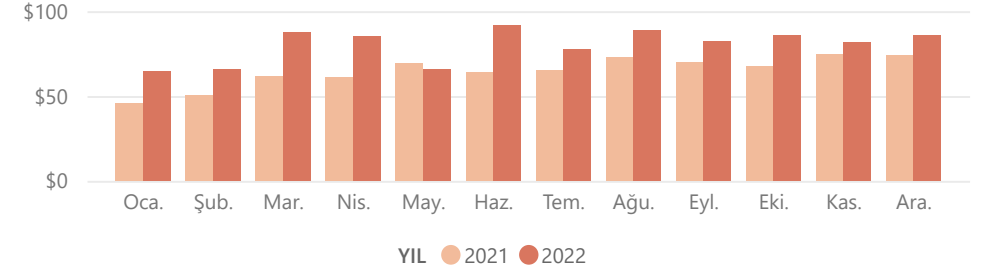
* Karşılaştırmalar geçen yılın aynı dönemi ile yapılmıştır. TÜİK Özel Ticaret Sistemi verileri baz alınarak hazırlanmıştır.

İHRACAT MİKTAR KARŞILAŞTIRMASI (1000TON)

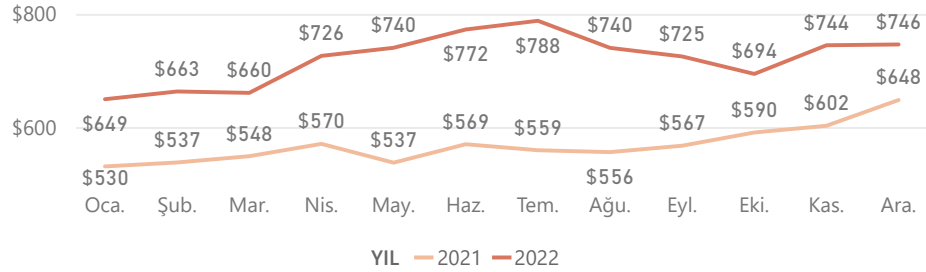
YIL/AY	Oca.	Şub.	Mar.	Nis.	May.	Haz.	Tem.	Ağu.	Eyl.	Eki.	Kas.	Ara.	Toplam
2021	86	94	113	108	129	113	116	131	123	115	123	114	1.365
2022	100	99	133	117	89	119	98	120	114	123	110	115	1.337

İHRACAT DEĞER KARŞILAŞTIRMASI (MİLYON\$)

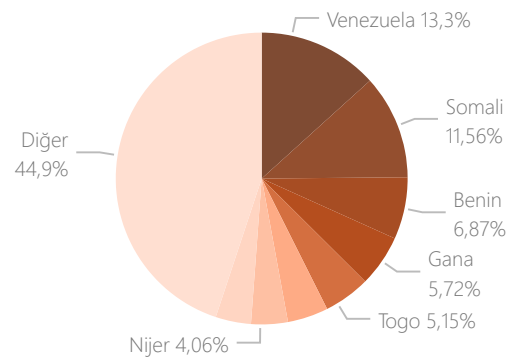
YIL/AY	Oca.	Şub.	Mar.	Nis.	May.	Haz.	Tem.	Ağu.	Eyl.	Eki.	Kas.	Ara.	Toplam
2021	\$46	\$51	\$62	\$61	\$69	\$64	\$65	\$73	\$70	\$68	\$74	\$74	\$776
2022	\$65	\$66	\$88	\$85	\$66	\$92	\$77	\$89	\$82	\$85	\$82	\$86	\$962

İHRACAT BİRİM FİYAT KARŞILAŞTIRMASI (\$)

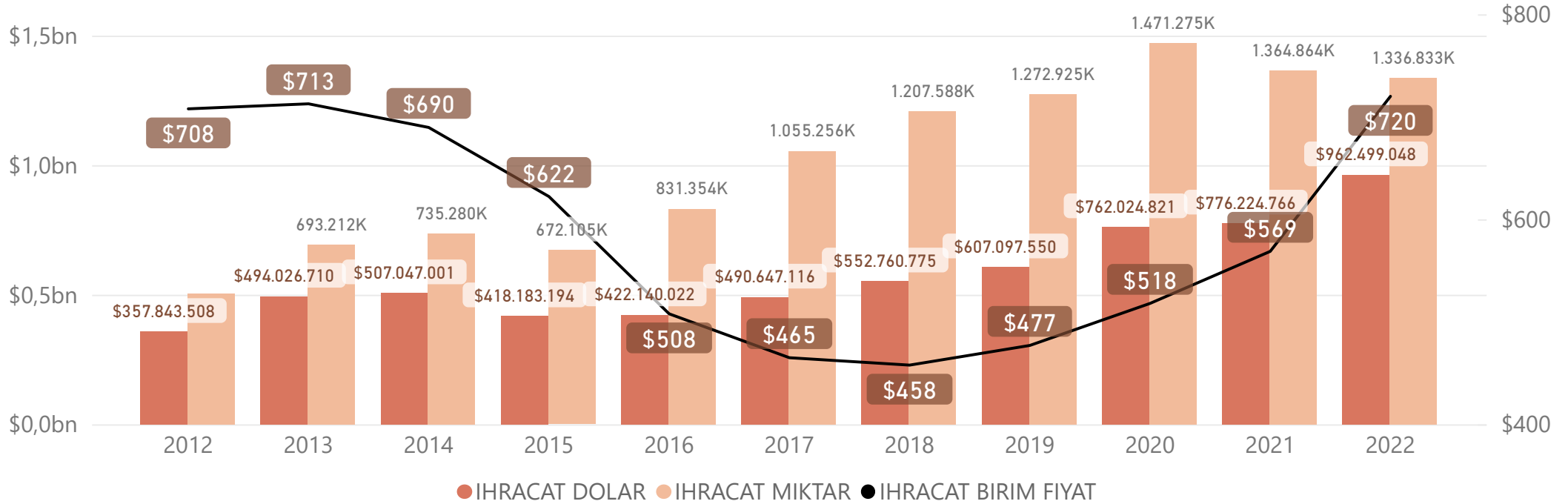

YIL/AY	Oca.	Şub.	Mar.	Nis.	May.	Haz.	Tem.	Ağu.	Eyl.	Eki.	Kas.	Ara.	Ort.
2021	\$530	\$537	\$548	\$570	\$537	\$569	\$559	\$556	\$567	\$590	\$602	\$648	\$569
2022	\$649	\$663	\$660	\$726	\$740	\$772	\$788	\$740	\$725	\$694	\$744	\$746	\$720

2022 YILI İHRACAT MİKTARINA GÖRE İLK 8 ÜLKE

Ülke	Miktar (1000 Ton)	Değer (MilyonDolar)	Birim Fiyat
Venezuela	178	\$116	\$650
Somali	155	\$95	\$614
Benin	92	\$57	\$616
Gana	76	\$52	\$680
Togo	69	\$43	\$632
Japonya	60	\$57	\$944
Nijer	54	\$36	\$666
Senegal	52	\$35	\$662

Yıllara göre makarna ihracatı incelendiğinde ihracatın miktar bazında 2020 yılı zirvesinden sonra düştüğü görülmeye rağmen değer bazında 2015 yılından bu yana sürekli arttığı görülmektedir. Ortalama ihracat fiyatının ise 2013 yılındaki zirveyi hammadde ve tedarik zincirindeki olumsuz gelişmelerle birlikte 2022 yılında geçerek en yüksek seviyeye ulaştığı görülmektedir. 2018 yılında 458 dolar/ton ile en düşük ortalama birim ihracat fiyatı gerçekleşirken bu yıldan sonra buğday maliyetlerinin de yükselmesi ile birim ihracat fiyatı da artarak 2022 yılı Aralık ayı itibarı ile 720 dolar/ton seviyesinde gerçekleşmiştir.

ARALIK 2022

İTHALAT MİKTAR
(KG) %71,5

ARALIK 2022

19.355.320

ARALIK 2021

11.288.928

İTHALAT DEĞER
(USD) %109,2

ARALIK 2022

\$9.594.973

ARALIK 2021

\$4.586.114

İTHALAT BİRİM
(USD/TON) %22,0

ARALIK 2022

\$496

ARALIK 2021

\$406

* Karşılaştırmalar geçen yılın aynı ayı ile yapılmıştır. TÜİK Özel Ticaret Sistemi verileri baz alınarak hazırlanmıştır.

OCAK - ARALIK 2022

İTHALAT MİKTAR
(KG) -%39,8

2022 YILI

192.008.181

2021 YILI

318.702.090

İTHALAT DEĞER
(USD) -%10,6

2022 YILI

\$104.908.155

2021 YILI

\$117.394.467

İTHALAT BİRİM
(USD/TON) %48,3

2022 YILI

\$546

2021 YILI

\$368

* Karşılaştırmalar geçen yılın aynı dönemi ile yapılmıştır. İthalat artışı kırmızı ile ifade edilmiştir. TÜİK Özel Ticaret Sistemi verileri baz alınarak hazırlanmıştır.

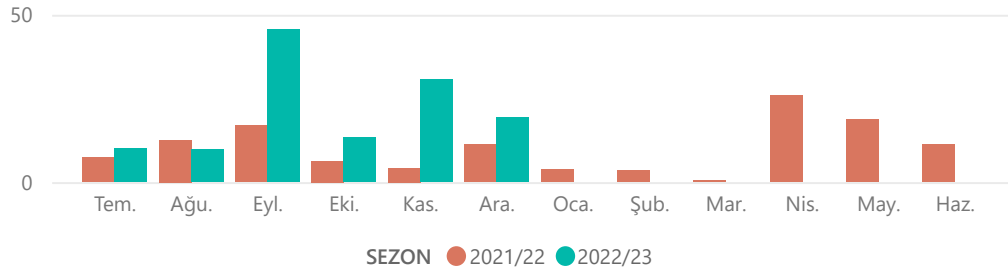
2021/22 - 2022/23 SEZONLARI DURUM BUĞDAYI İTHALATI DEĞİŞİMİ (TEMmuz - ARALIK)

İthalat Miktar (KG)	İthalat Değer (\$)	İthalat Birim Fiyat (\$/TON)
128.849.280 İthalat Miktar 2022/23	\$67.536.775 İthalat Değer 2022/23	\$524 İthalat Birim Fiyat 2022/23
58.563.409 İthalat Miktar 2021/22	\$25.152.430 İthalat Değer 2021/22	\$429 İthalat Birim Fiyat 2021/22
%120,0 İthalat Miktar Değişim %	%168,5 İthalat Değer Değişim %	%22,0 İthalat Birim Fiyat Değişim %

SEZONLARA GÖRE DURUM BUĞDAYI İTHALATI

SEZON	İthalat Miktar (1000Ton)	İthalat Değer (Milyon\$)	İthalat Birim Fiyat (\$/Ton)
2017/18	609	\$154	\$254
2018/19	550	\$150	\$273
2019/20	1.864	\$547	\$293
2020/21	544	\$179	\$330
2021/22	122	\$63	\$514
2022/23	129	\$68	\$524

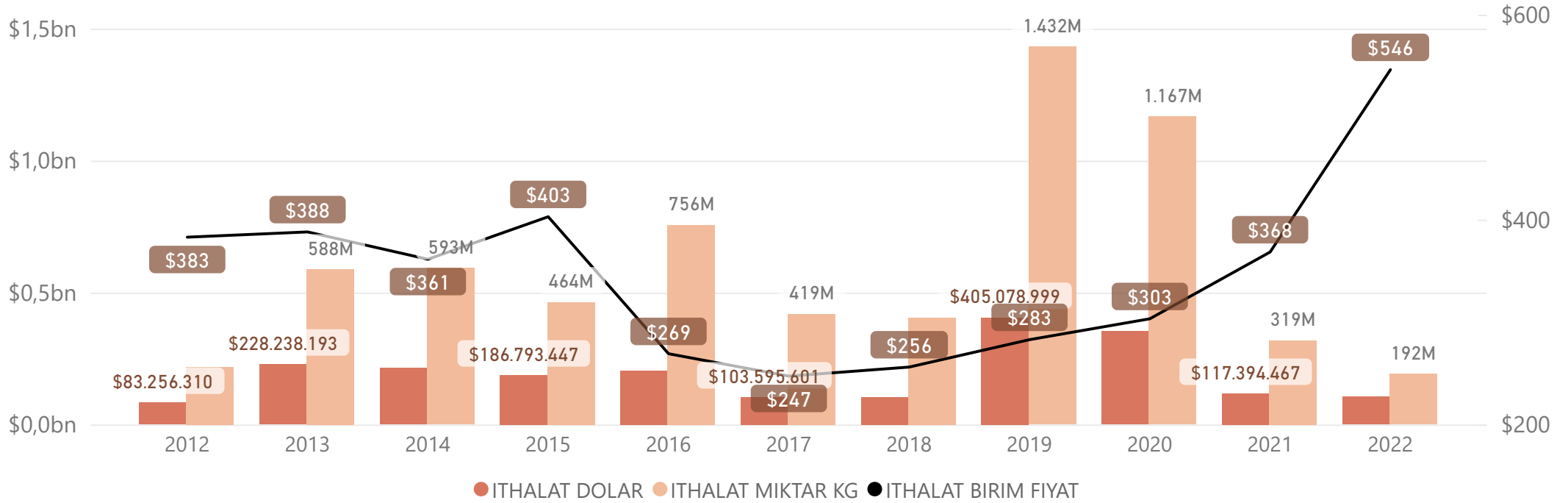
DURUM BUĞDAYI İTHALAT MİKTARI SEZON KARŞILAŞTIRMASI (1000TON)

SEZON/AY	Tem.	Ağu.	Eyl.	Eki.	Kas.	Ara.	Oca.	Şub.	Mar.	Nis.	May.	Haz.	Toplam
2021/22	7	13	17	6	4	11	4	3	0	26	19	11	122
2022/23	10	10	46	13	31	19							129

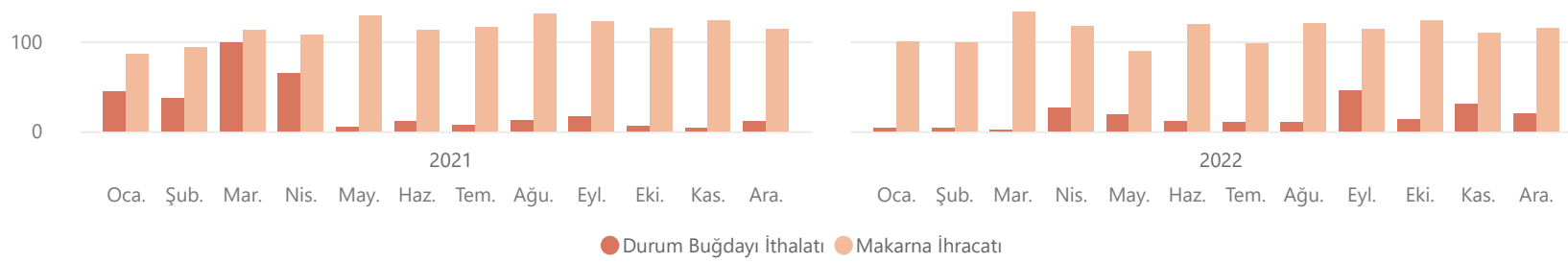
SEZONLARA GÖRE DURUM BUĞDAYI DAHİLDE İŞLEME REJİMİ(DİR) İTHALATI

SEZON	DİR İthalat Miktar (1000Ton)	DİR İthalat Değer (Milyon\$)	DİR İthalat Birim Fiyat (\$/Ton)
2017/18	606	\$154	\$254
2018/19	550	\$150	\$273
2019/20	1.466	\$420	\$287
2020/21	425	\$141	\$331
2021/22	122	\$62	\$513
2022/23	125	\$66	\$527

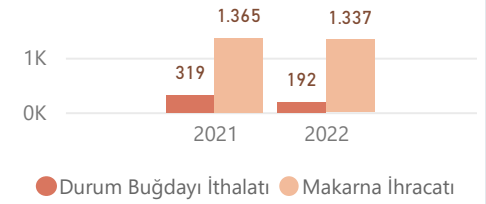

2012-2022 yıllarını kapsayan 10 yıllık dönemde durum buğdayı ithalatı incelendiğinde 2019 ve 2020 yıllarının ithal edilen miktar açısından öne çıktığı görülmektedir. 2012-2015 yıllarında 400 dolar/ton seviyelerinde olan ithalat birim fiyatının 2015 yılından sonra hızla gerilediği görülmekle birlikte 2020 yılından sonra hızla arttığı ve 2022 yılı Aralık ayı itibarı ile 546 dolar/ton seviyesinde gerçekleşmiştir.

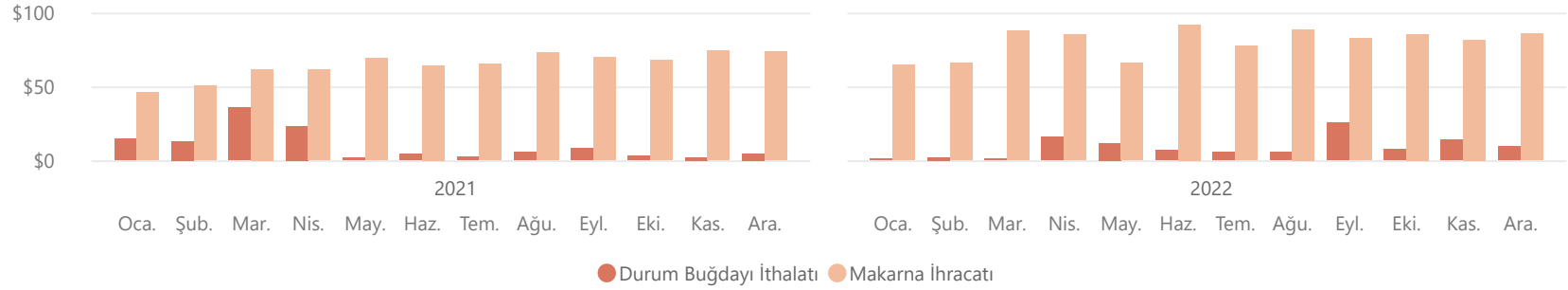
DURUM BUĞDAYI İTHALATI VE MAKARNA İHRACATI MİKTAR KARŞILAŞTIRMASI (1000TON)

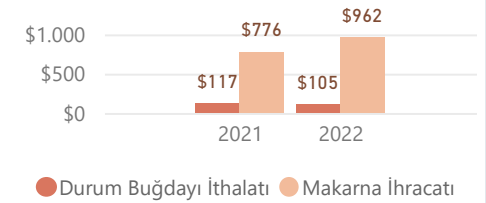
OCAK - ARALIK TOPLAM MİKTAR KARŞILAŞTIRMASI (1000TON)

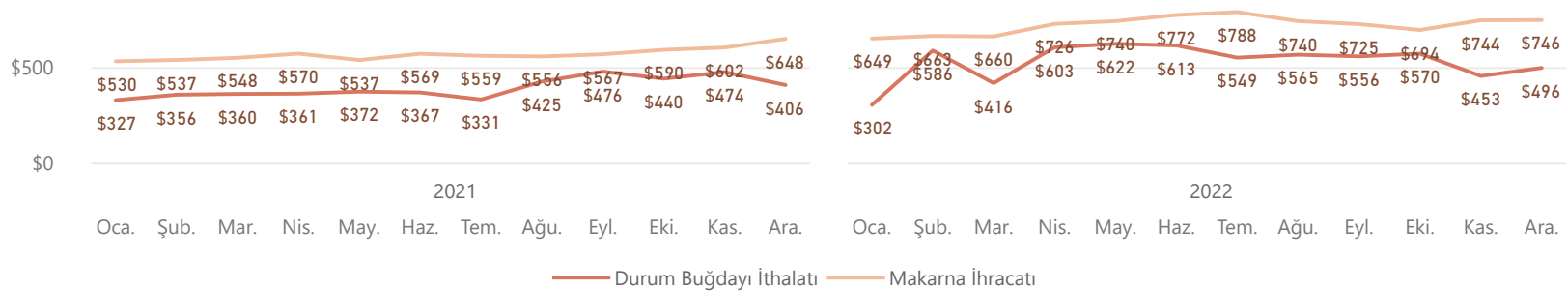
DURUM BUĞDAYI İTHALATI VE MAKARNA İHRACATI DEĞER KARŞILAŞTIRMASI (MİLYON\$)

OCAK - ARALIK TOPLAM DEĞER KARŞILAŞTIRMASI (MİLYON\$)

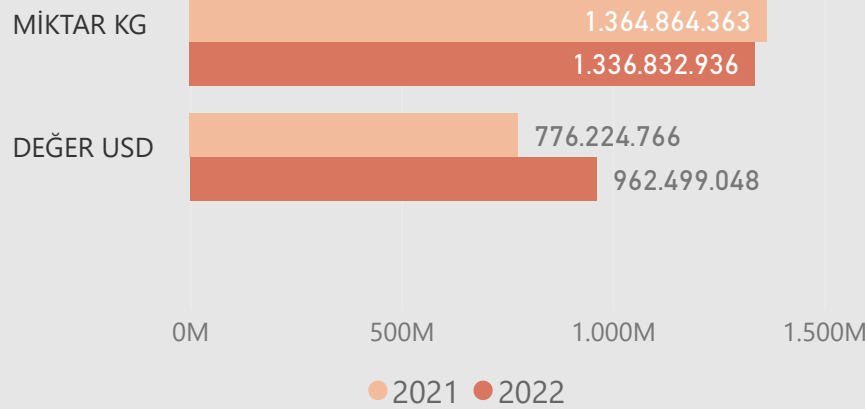
DURUM BUĞDAYI İTHALATI VE MAKARNA İHRACATI BİRİM FİYAT KARŞILAŞTIRMASI (\$/TON)

OCAK - ARALIK ORTALAMA BİRİM FİYAT KARŞILAŞTIRMASI (\$/TON)

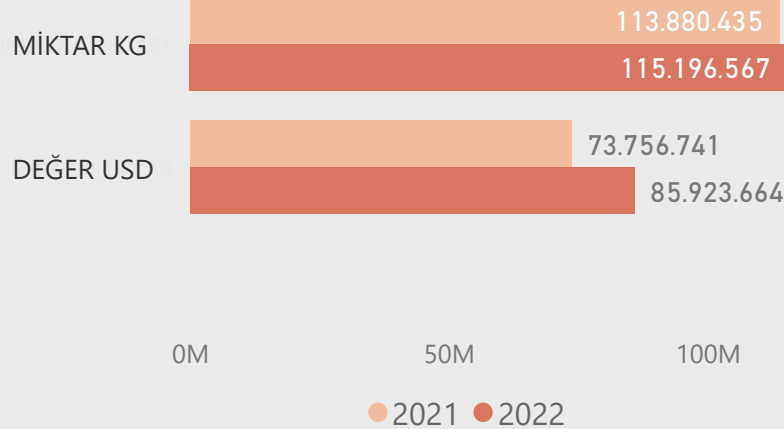
OCAK - ARALIK 2022

Makarna ihracatı 2022 yılı Aralık ayında 2021 yılı Aralık ayına göre miktar olarak 1.16% artarak 115.2 bin ton, değer olarak ise 16.50% oranında artarak 85.92 milyon dolar olarak gerçekleştirmiştir.

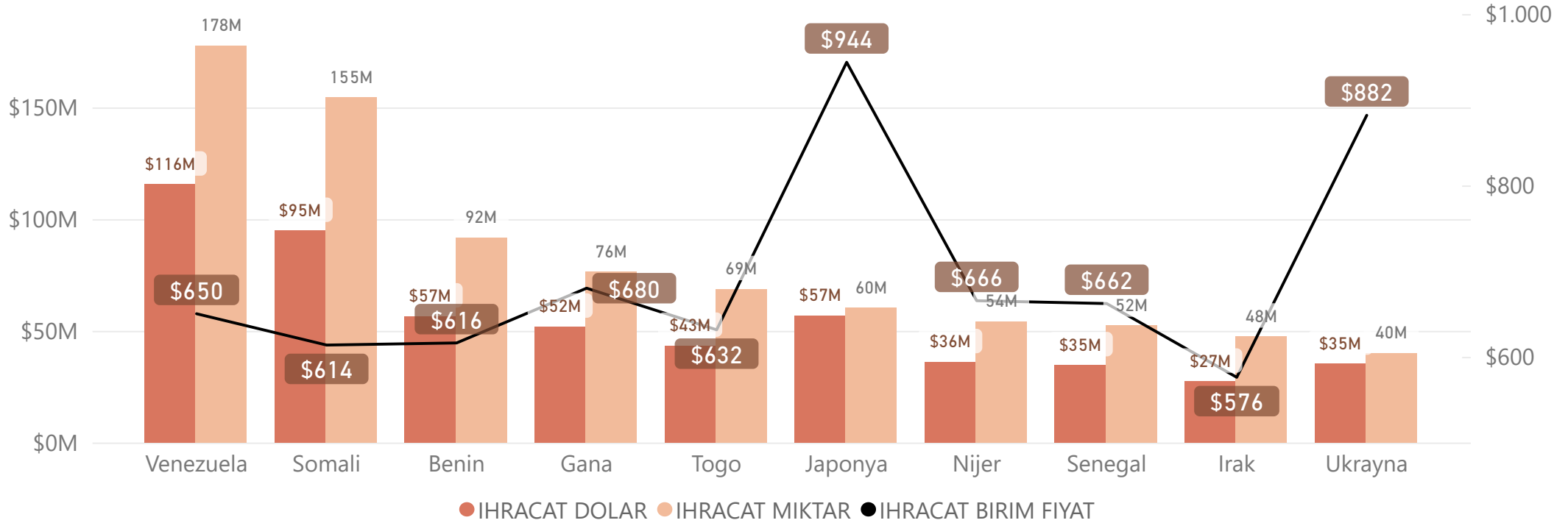
2022 yılı Ocak - Aralık döneminde makarna ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre miktar olarak -2.05% oranında azalarak 1.34 milyon tona düşerken, değer olarak 24.00% oranında artarak 962.5 milyon dolara yükselmiştir.

ARALIK 2022

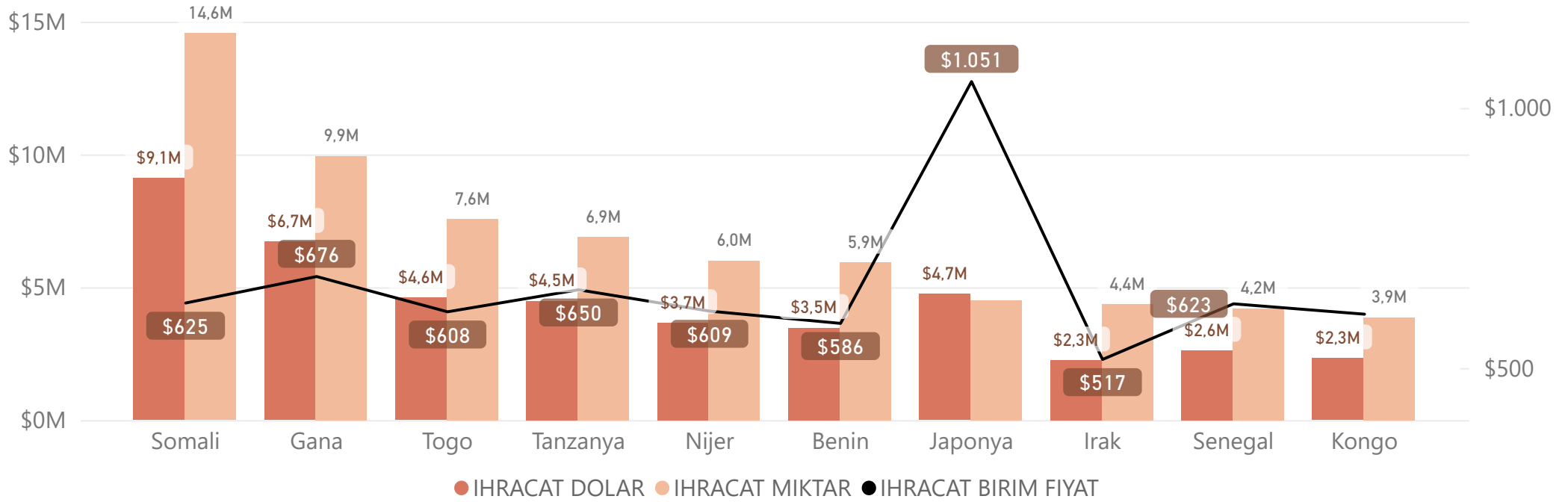
Ortalama ton başına birim fiyat 2021 yılı Aralık ayında 648 dolar iken 2022 yılı Aralık ayında birim fiyat 15.17% oranında artışla 746 dolara yükselmiştir.

2022 yılı Ocak - Aralık döneminde ortalama ton başına fiyat geçen yıl aynı döneme göre 26.60% oranında artarak 720 dolar/ton olarak gerçekleşmiştir.

2022 yılında miktar olarak en fazla ihracat 178 bin ton ile Venezuela ile yapılırken bu ülkeyi sırasıyla Somali ve Benin takip etmektedir. Değer olarak ihracatta ilk sırada 116 milyon dolar ile Venezuela yer alırken ikinci sırada Somali üçüncü sırada ise Japonya yer aldı.

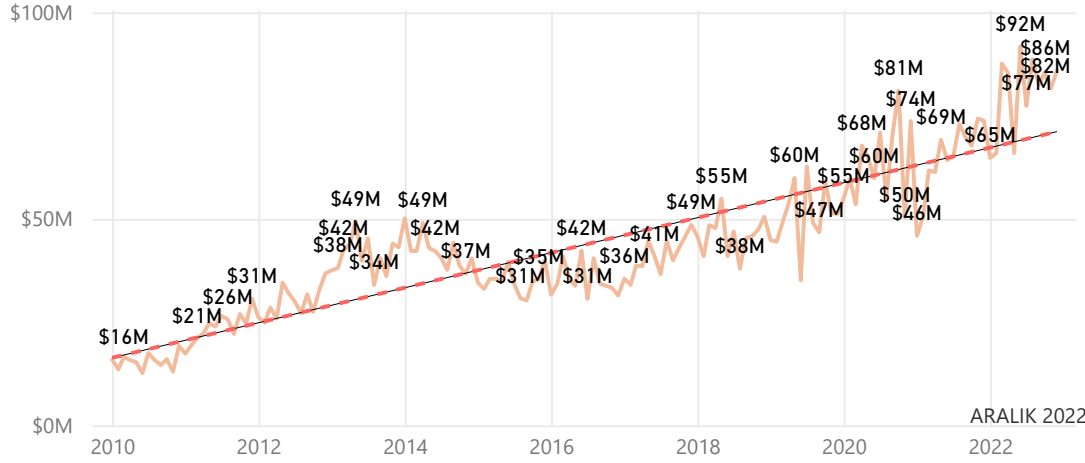
2022 yılında en çok ihracat yapılan 10 ülke verisine birim fiyat bazında bakıldığında 944 dolar/ton ile Japonya ilk sırada yer alırken, 576 dolar ile Irak en düşük ihracat fiyatına sahip ülke olmuştur.

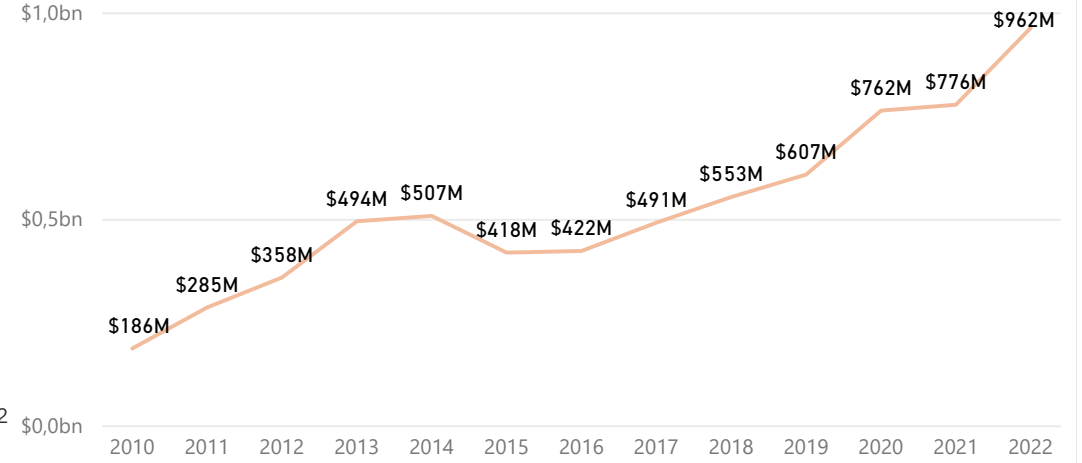
2022 yılı Aralık ayında miktar olarak en fazla ihracat 15 bin ton ile Somali gerçekleştirirken bu ülkeyi Gana ve Togo takip etmektedir.

Aralık ayında en çok ihracat yaptığımız 10 ülke arasında birim fiyat bazında bakıldığında ise 1051 dolar/ton ile Japonya ilk sıradadır. Bu ülkeyi 676 dolar/ton ile Gana ve 650 dolar/ton ile Tanzanya takip etmektedir. En düşük fiyat ise 517 dolar/ton ile Irak gerçekleştirmektedir.

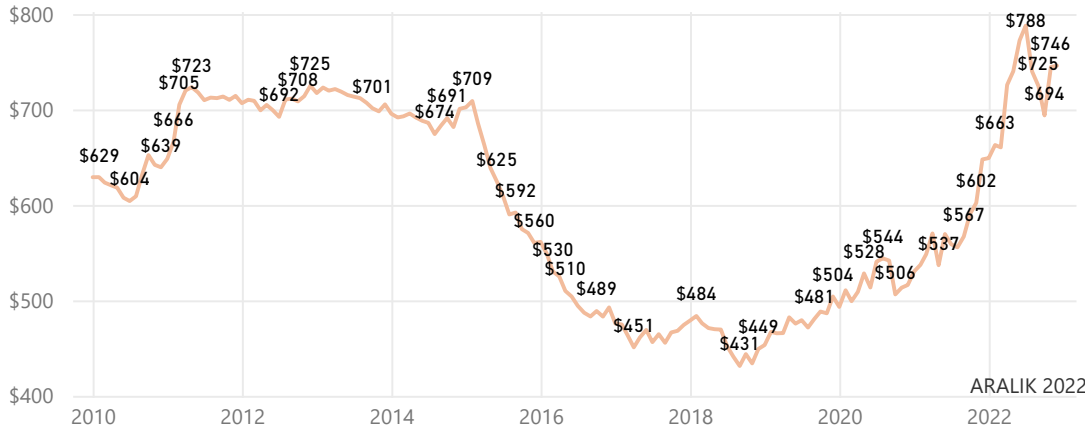
AYLARA GÖRE İHRACAT DEĞER (USD)

YILLARA GÖRE İHRACAT DEĞER (USD)

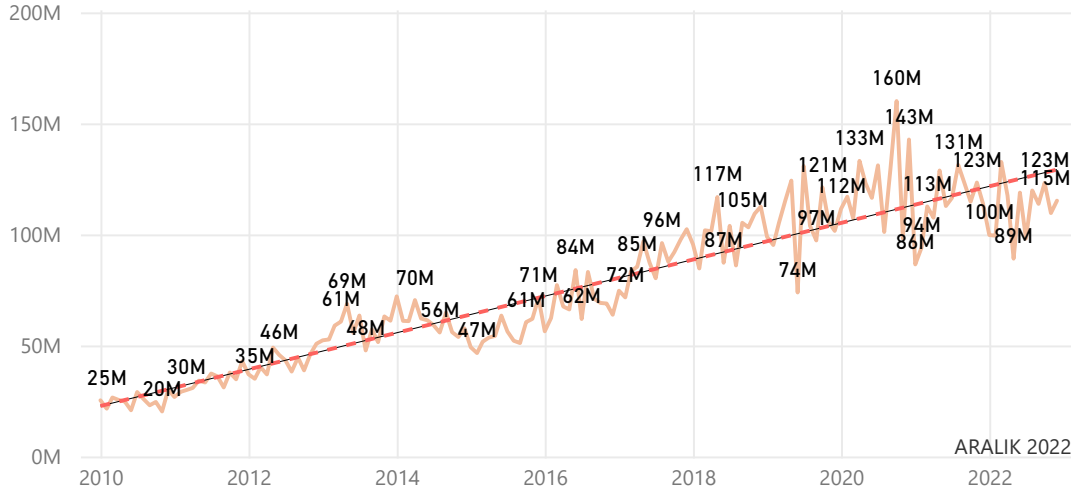
AYLARA GÖRE İHRACAT BİRİM DEĞERİ (USD/TON)

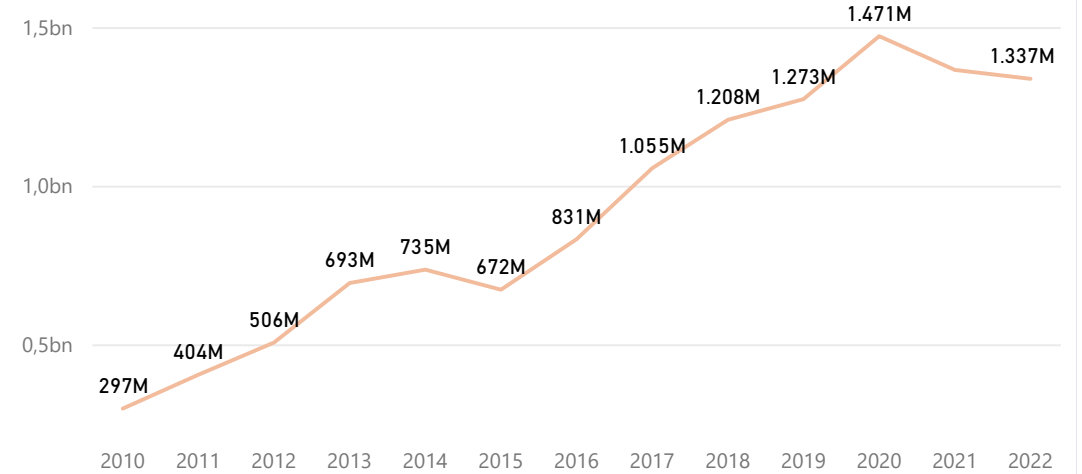
Makarına ihracatı yıllara göre incelendiğinde artan trendin devam ettiği görülmektedir. 2022 yılında 962 milyon dolar ile en yüksek seviyesine çıkmıştır.

Birim ihracat fiyatının ise 2022 yılı Temmuz ayında elde edilen **788 dolar/ton** ile şuana kadar gerçekleşmiş en yüksek seviyesine çıktığı görülmektedir.

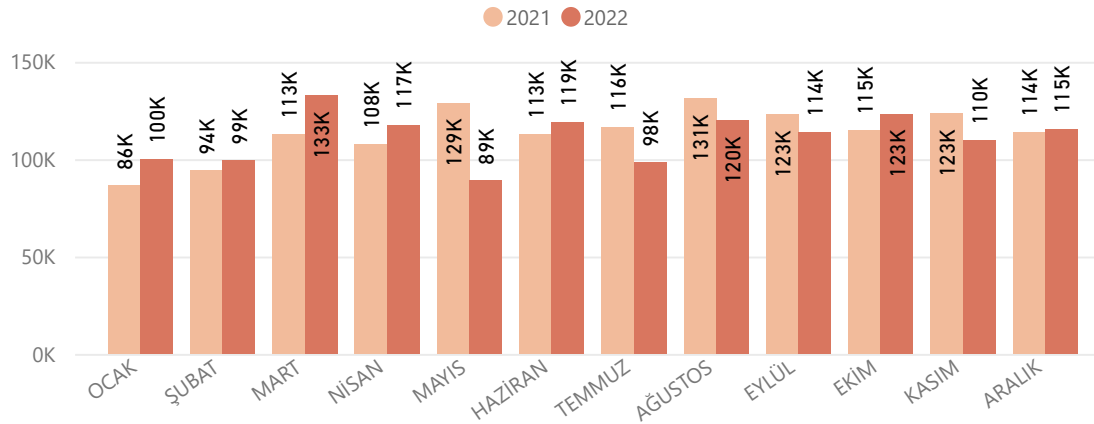
AYLARA GÖRE İHRACAT MİKTAR (KG)

YILLARA GÖRE İHRACAT MİKTAR (KG)

KARŞILAŞTIRMALI İHRACAT MİKTAR (TON)

Makarına ihracatı miktar bazında aylık olarak incelendiğinde ihracat miktarının 2020 yılında zirve yaptığı, bu yıldan sonra azaldığı görülmektedir.

Son iki yıl incelendiğinde elde edilen en yüksek aylık değer 2022 yılı Mart ayında gerçekleşen **132,6 bin ton** olurken 2021 yılı Ocak ayında elde edilen **86,5 bin tonluk** ihracat son yıllarda elde edilen en düşük aylık değer olmuştur.

AFRİKA

708.824	\$646
Ton Bu Yıl	Birim Fiyat Bu Yıl
805.022	\$526
Ton GYAD	Birim Fiyat GYAD
-%11,95	%22,9
Ton % Değişim	Birim Fiyat % Değişim

ASYA

299.307	\$826
Ton Bu Yıl	Birim Fiyat Bu Yıl
240.549	\$666
Ton GYAD	Birim Fiyat GYAD
%24,43	%24,0
Ton % Değişim	Birim Fiyat % Değişim

AMERİKA

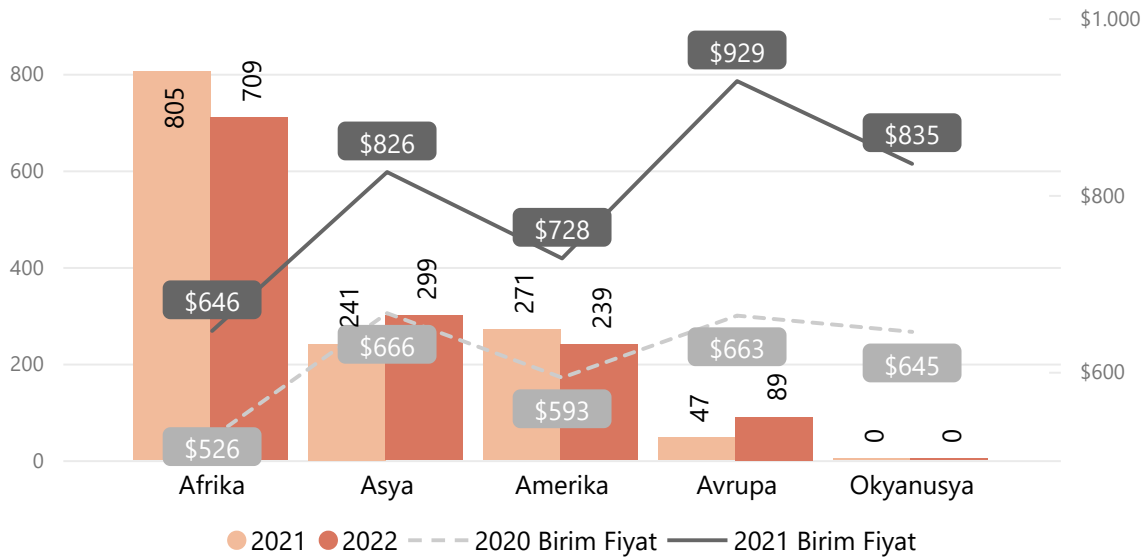
238.874	\$728
Ton Bu Yıl	Birim Fiyat Bu Yıl
271.159	\$593
Ton GYAD	Birim Fiyat GYAD
-%11,91	%22,7
Ton % Değişim	Birim Fiyat % Değişim

AVRUPA

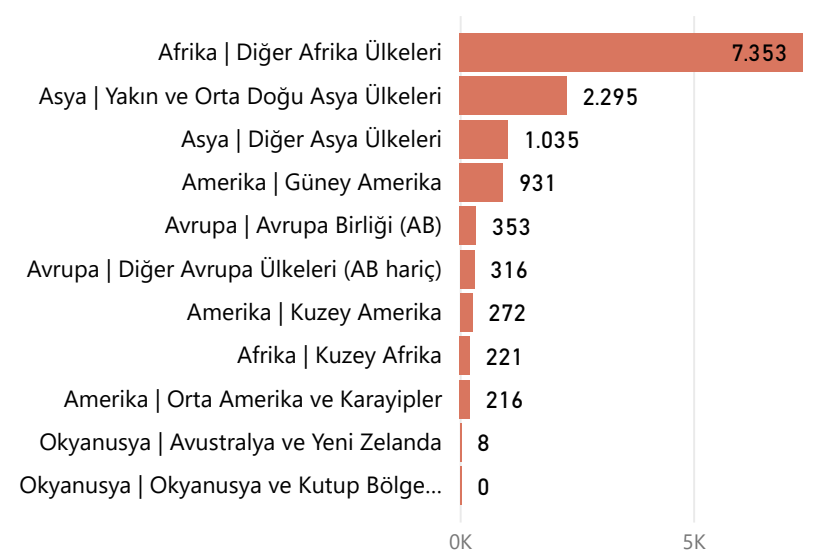
89.402	\$929
Ton Bu Yıl	Birim Fiyat Bu Yıl
47.274	\$663
Ton GYAD	Birim Fiyat GYAD
%89,11	%40,0
Ton % Değişim	Birim Fiyat % Değişim

• GYAD : Geçen Yıl Aynı Dönem

2021 ve 2022 Yılları İhracat Miktar (1000Ton) ile İhracat Birim Fiyat (\$/Ton) Karşılaştırması

Alt Grup Bazında 2022 Yılı İhracat Miktar (1000Ton)

6'LI GTİP - ÜRÜN ADI	İHRACAT MİKTAR (KG)	İHRACAT DEĞER (USD)	ÖNCEKİ YIL İHRACAT MİKTAR (KG)	ÖNCEKİ YIL İHRACAT DEĞER (USD)	DEĞİŞİM (MİKTAR)	DEĞİŞİM (DEĞER)
100119	10	\$4	31.989.625	\$14.011.266	-%100,0	-%100,0
100119000000 Makarnalık buğday (durum buğdayı); tohumluk olanlar HARİÇ	10	\$4	31.989.625	\$14.011.266	-%100,0	-%100,0
190211	2.312.688	\$2.931.776	460.656	\$541.647	%402,0	%441,3
190211000011 Makarna; pişirilmemiş, sadece yumurta ve makarnalık buğday (durum buğdayı) unu ve irmiği içerenler	918.391	\$1.339.009	272.971	\$327.892	%236,4	%308,4
190211000019 Makarna; pişirilmemiş, yumurta içeren fakat sadece makarnalık buğday (durum buğdayı) unu ve irmiği içerenler HARİÇ	1.394.297	\$1.592.767	187.685	\$213.755	%642,9	%645,1
190219	1.251.496.634	\$874.676.160	1.292.972.679	\$722.887.366	-%3,2	%21,0
190219100011 Fenilketonüri hastaları için düşük proteinli makarna; pişirilmemiş, yumurta ve ekmeklik buğday unu veya irmiği içermeyen (doldurulmamış)	510	\$1.758	76	\$90	%571,1	%1853,3
190219100019 Diğer makarna; pişirilmemiş, yumurta ve ekmeklik buğday unu veya irmiği içermeyen (doldurulmamış)	346.814.491	\$293.345.635	529.222.011	\$309.943.020	-%34,5	-%5,4
190219900011 Sebzeli makarna; pişirilmemiş, yumurta içermeyip ekmeklik buğday unu veya irmiği içeren (doldurulmamış)	1	\$11	76.051	\$116.750	-%100,0	-%100,0
190219900012 Sade makarna; pişirilmemiş, yumurta içermeyip ekmeklik buğday unu veya irmiği içeren (doldurulmamış)	901.212.762	\$579.434.307	761.001.516	\$411.530.473	%18,4	%40,8
190219900019 Diğer makarna; pişirilmemiş, yumurta içermeyip ekmeklik buğday unu veya irmiği içeren (doldurulmamış)	3.468.870	\$1.894.449	2.673.025	\$1.297.033	%29,8	%46,1
190220	777.433	\$1.425.516	521.255	\$1.176.196	%49,1	%21,2
190220100000 Makarna (doldurulmuş); ağırlık itibarıyla % 20'den fazla balık, yumuşakça, kabuklu hayvan ve diğer su omurgasızları içerenler			0	\$0		
190220301000 Makarna (doldurulmuş, ağırlık itibarıyla % 20'den fazla her cins et ve sakatatı içerenler (her türlü katı yağ dahil)	83.556	\$164.798	24.113	\$58.318	%246,5	%182,6
190220309000 Makarna (doldurulmuş, ağırlık itibarıyla % 20'den fazla sosis ve benzerlerini içerenler (her türlü katı yağ dahil)	86.732	\$129.488	4.790	\$12.256	%1710,7	%956,5
190220910000 Doldurulmuş, pişirilmiş diğer makarnalar	201.421	\$442.747	174.439	\$713.407	%15,5	-%37,9
190220990000 Doldurulmuş diğer makarnalar	405.724	\$688.483	317.913	\$392.215	%27,6	%75,5
190230	75.948.483	\$78.587.512	67.564.544	\$49.338.602	%12,4	%59,3
190230100000 Kurutulmuş makarnalar	30.456.151	\$50.644.928	32.502.393	\$30.948.164	-%6,3	%63,6
190230900000 Diğer makarnalar	45.492.332	\$27.942.584	35.062.151	\$18.390.438	%29,7	%51,9
190240	6.297.698	\$4.878.084	3.345.229	\$2.280.955	%88,3	%113,9
190240100000 Kuskus; hazırlanmamış olanlar	1.129.671	\$924.831	180.584	\$120.349	%525,6	%668,5
190240900000 Kuskus; hazırlanmamış olanlar HARİÇ	5.168.027	\$3.953.253	3.164.645	\$2.160.606	%63,3	%83,0
Total	1.336.832.946	\$962.499.052	1.396.853.988	\$790.236.032	-%4,3	%21,8

2021 YILI TOPLAM 1902
MAKARNA İHRACATI
(USD)

12.357.290

2021 YILI TOPLAM 1902
MAKARNA İHRACATI
(TON)

7.603.176

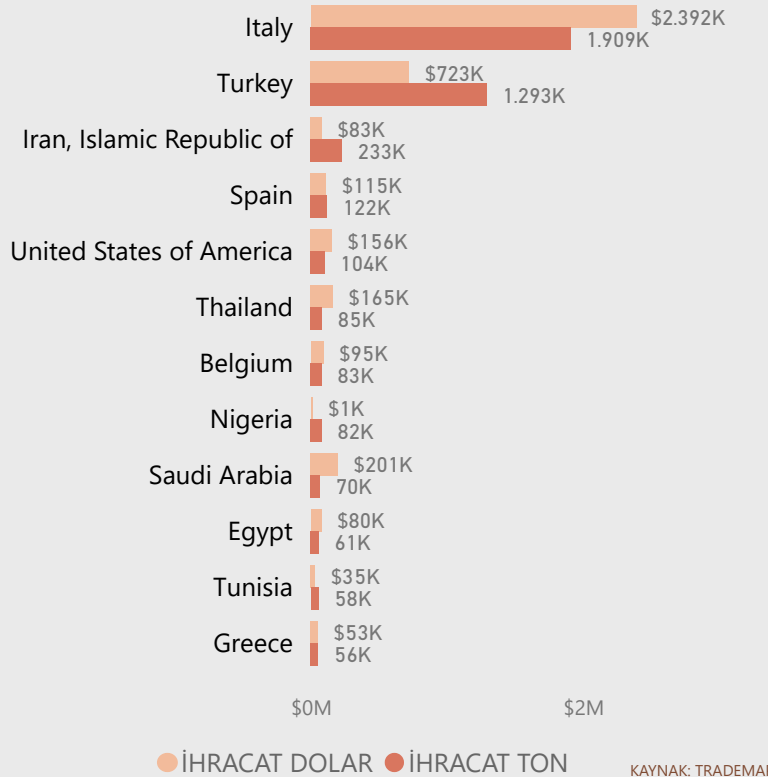
2021 YILI TOPLAM
1902.19 MAKARNA
İHRACATI (USD)

5.073.524

2021 YILI TOPLAM
1902.19 MAKARNA
İHRACATI (TON)

4.709.706

2021 YILI DÜNYA MAKARNA İHRACATÇILARI (1902.19 GTİP)

2021 YILINDA 20 BİN TON ÜZERİNDE İHRACAT YAPMIŞ ÜLKELERDE BİRİM SATIŞ FİYATI

ÜLKE	İHRACAT TON	İHRACAT PAYI	BİRİM DEĞER \$/TON
Italy	1.909.039	%38,9	\$1.253
Turkey	1.293.209	%26,4	\$559
Iran, Islamic Republic of	233.206	%4,8	\$354
Spain	122.339	%2,5	\$936
United States of America	103.792	%2,1	\$1.506
Belgium	83.325	%1,7	\$1.144
Egypt	60.794	%1,2	\$1.311
Tunisia	57.857	%1,2	\$603
Greece	55.694	%1,1	\$950
Czech Republic	40.042	%0,8	\$818
Germany	39.581	%0,8	\$1.612
Russian Federation	32.983	%0,7	\$803
United Arab Emirates	32.256	%0,7	\$1.006
Latvia	29.658	%0,6	\$704
France	28.466	%0,6	\$1.800
Peru	28.272	%0,6	\$747
China	25.194	%0,5	\$1.548
Guatemala	21.212	%0,4	\$859

* Noodle vb. ihracatçıları hariç tutulmuştur.

KAYNAK: TRADEMAP

Trademap verilerine göre 1902.19 GTİP'li makarna ihracatında Türkiye 2021 yılında %27,5'luk (2020 yılı %27,7) bir payla İtalya'nın ardından ikinci sıradadır. Ancak 20 bin tonun üzerinde ihracat yapmış ülkelere arasında **559 \$/ton** birim ihracat değeri ile İran ile birlikte en son sıralardadır.

2021 YILI TOPLAM 1902
MAKARNA İTHALATI
(USD)

11.963.720

2021 YILI TOPLAM 1902
MAKARNA İTHALATI
(TON)

7.392.560

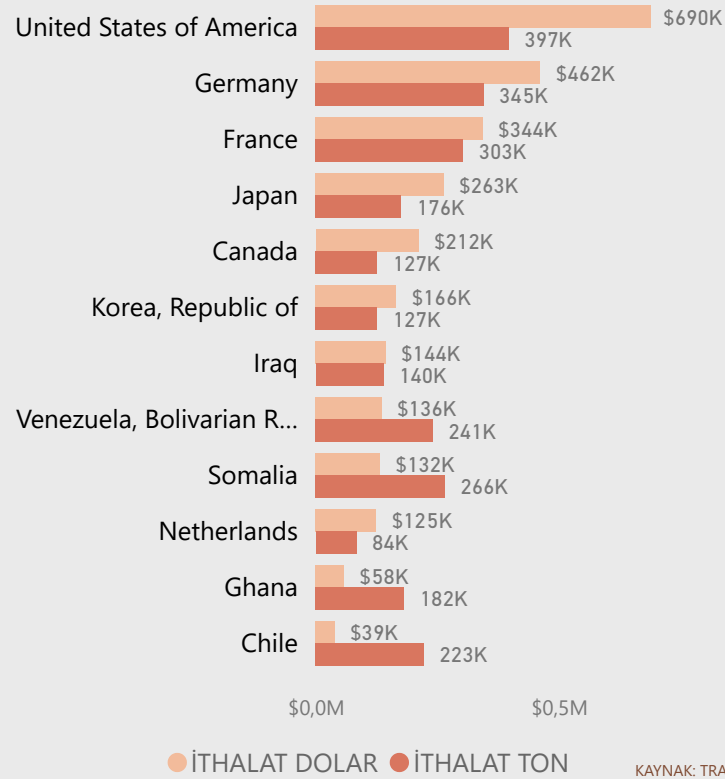
2021 YILI TOPLAM
1902.19 MAKARNA
İTHALATI (USD)

5.209.246

2021 YILI TOPLAM
1902.19 MAKARNA
İTHALATI (TON)

4.987.612

2021 YILI DÜNYA MAKARNA İTHALATÇILARI (1902.19 GTİP)

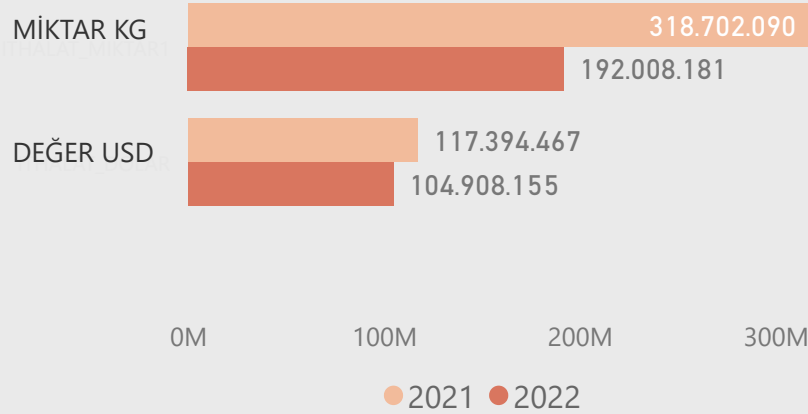
2021 YILINDA 55 BİN TON ÜZERİNDE İTHALAT YAPMIŞ ÜLKELERDE BİRİM ALIŞ FİYATI

ÜLKE	İTHALAT TON	İTHALAT PAYI	BİRİM DEĞER \$/TON
United States of America	397.255	%8,8	\$1.736
Germany	345.476	%7,7	\$1.338
France	303.289	%6,7	\$1.133
Somalia	265.690	%5,9	\$499
Venezuela, Bolivarian Republic of	240.945	%5,4	\$563
Chile	222.823	%5,0	\$176
Ghana	182.469	%4,1	\$320
Japan	176.169	%3,9	\$1.496
Iraq	139.648	%3,1	\$1.031
Korea, Republic of	126.728	%2,8	\$1.308
Canada	126.528	%2,8	\$1.673
Netherlands	84.176	%1,9	\$1.481
South Africa	69.296	%1,5	\$984
Belgium	66.108	%1,5	\$1.438
Sweden	56.044	%1,2	\$1.225

KAYNAK: TRADEMAP

Trademap verilerine göre 2021 yılında 1902.19 GTİP'li makarna ithalatında %8,8'lik bir payla ABD ilk sırada yer almaktadır. En büyük ikinci ithalatçı ülke ise 345 bin ton Almanya ve üçüncü ülke 303 bin ton ile Fransa'dır. Türkiye'nin 2021 yılında yaklaşık 212 bin ton ihracat ile en çok makarna ihraç ettiği Venezuela 5. büyük ithalatçı ülkedir.

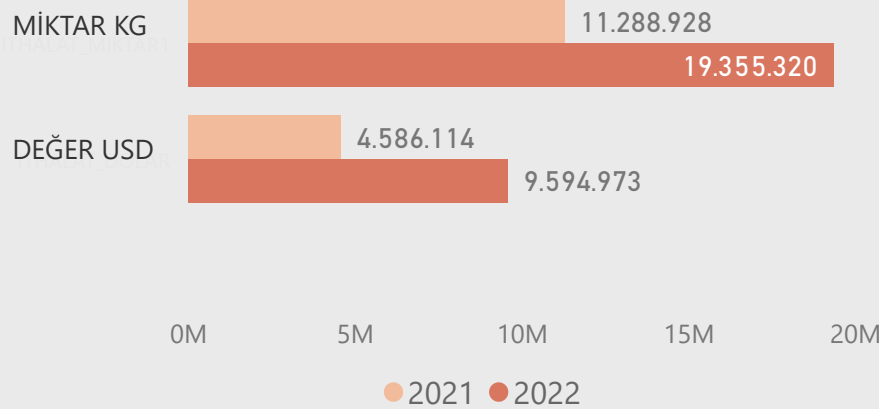
OCAK - ARALIK 2022

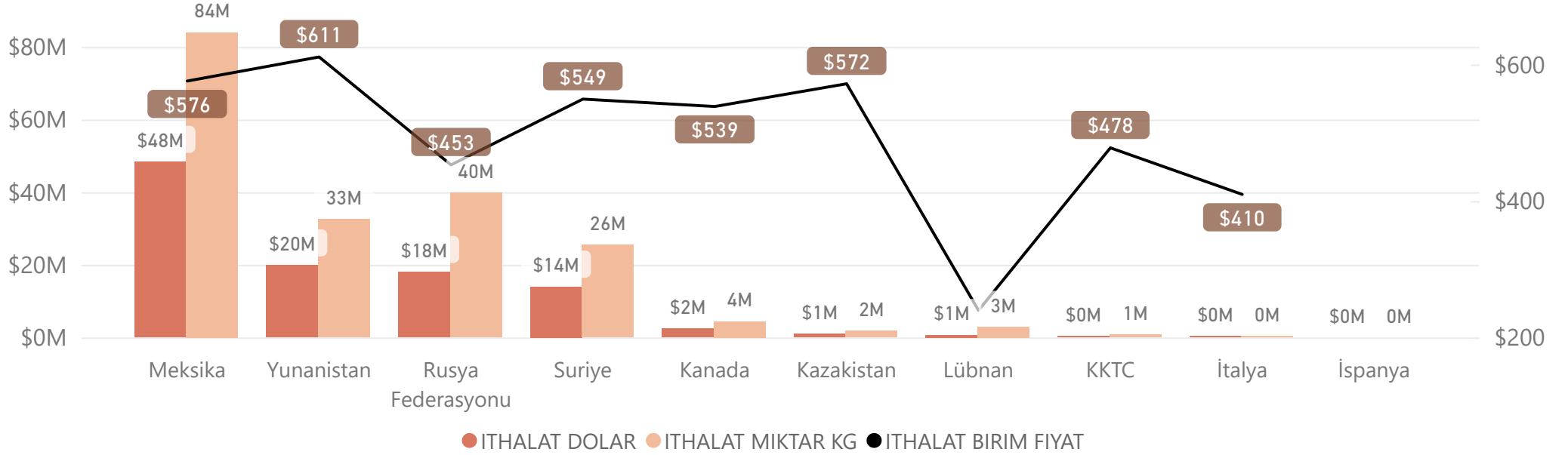
Durum buğdayı ithalatı 2022 yılı Aralık ayında 2021 yılı Aralık ayına göre miktar olarak 71.45% artarak 19.36 bin ton; değer olarak ise 109.22% artarak 9.59 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

2022 yılı Ocak - Aralık döneminde durum buğdayı ithalatı geçen yıl aynı döneme göre miktar olarak -39.75% azalarak 192.01 bin ton; değer olarak ise -10.64% azalarak 104.91 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

ARALIK 2022

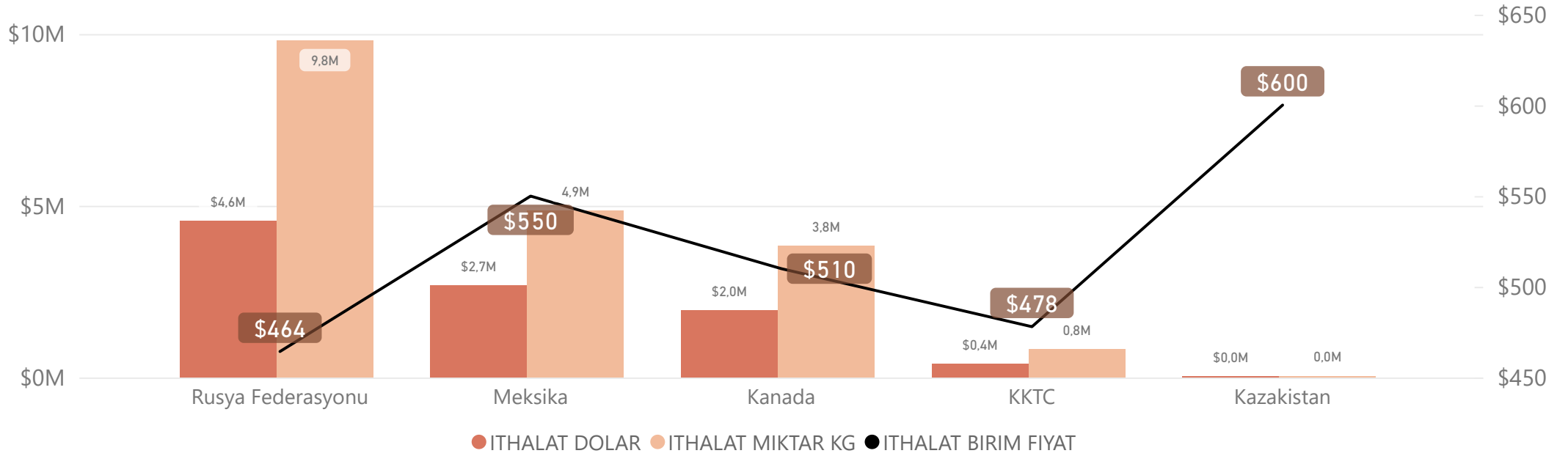

Ortalama ton başına birim fiyat 2021 yılı Aralık ayında 406 dolar iken 2022 yılı Aralık ayında birim fiyat 22.03% oranında artışla 496 dolar/ton'a yükselmiştir. 2022 yılı Ocak - Aralık döneminde ortalama ton başına fiyat geçen yıl aynı döneme göre 48.33% oranında artarak 546 dolar/ton olarak gerçekleşmiştir.

2022 yılında miktar olarak en fazla durum buğdayı ithalatı 84 bin ton ve 48 milyon dolar ile Meksika ile gerçekleştirilirken bu ülkeyi Rusya Federasyonu ve Yunanistan izlemektedir.

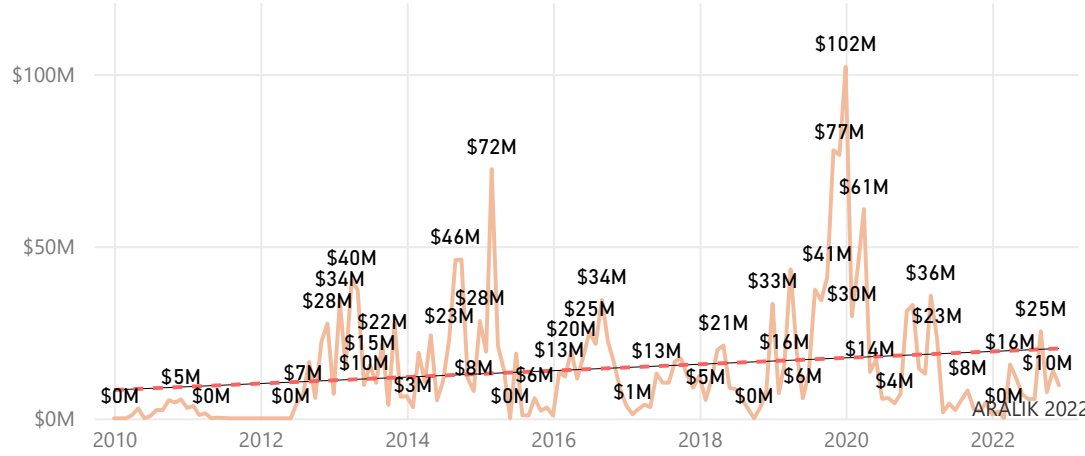
Meksika ile gerçekleştirilen ithalatın ortalama birim fiyatı 576 dolar/ton iken en düşük fiyata 240 dolar ile Lübnan, en yüksek birim fiyata ise 611 dolar/ton ile Yunanistan sahip olmuştur.

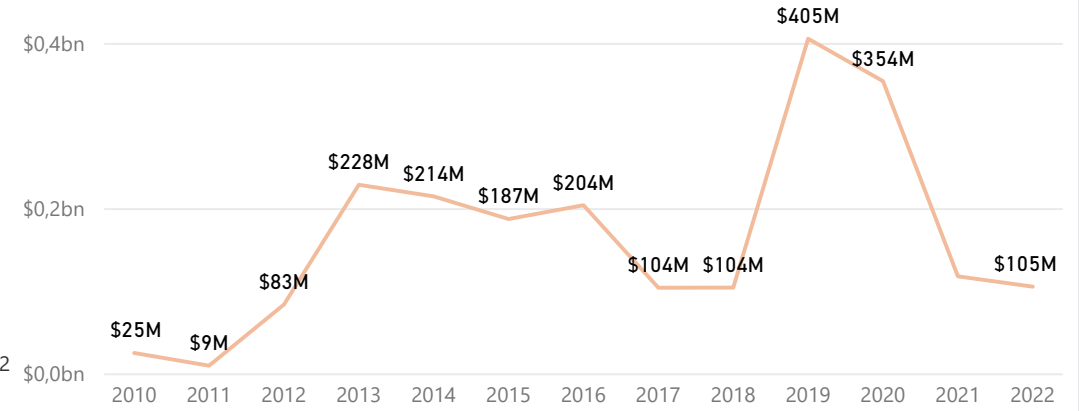
2022 yılı Aralık ayında durum buğdayı ithalatının en çok yapıldığı ülke Rusya Federasyonu olmuştur. Rusya Federasyonu ile gerçekleştirilen durum buğdayı ithalatı miktarı 10 bin ton, değeri 5 milyon dolar ve ortalama fiyatı ise 464 dolar/ton olarak gerçekleşmiştir.

2022 yılı Aralık ayında durum buğdayı ithalatı gerçekleştirilen ülkeler ise sırasıyla Rusya Federasyonu, Meksika, Kanada, KKTC, Kazakistan olmuştur.

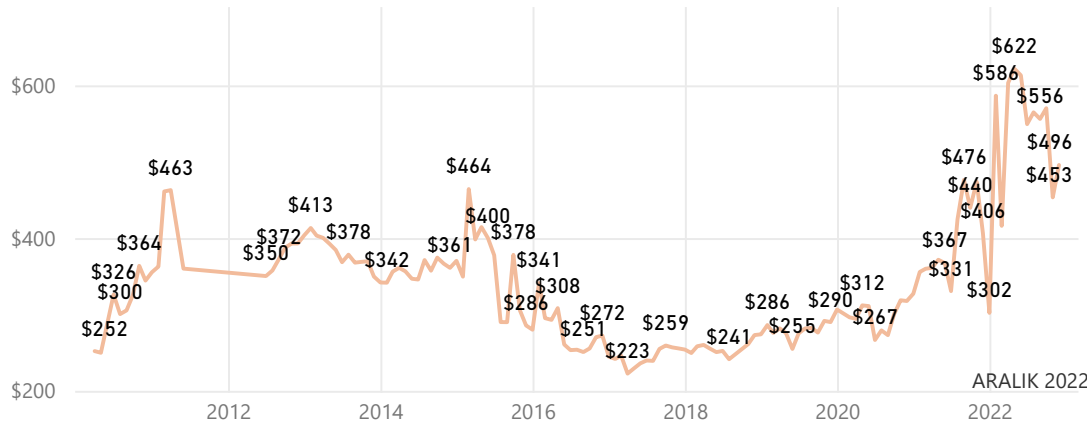
AYLARA GÖRE İTHALAT DEĞER (USD)

YILLARA GÖRE İTHALAT DEĞER (USD)

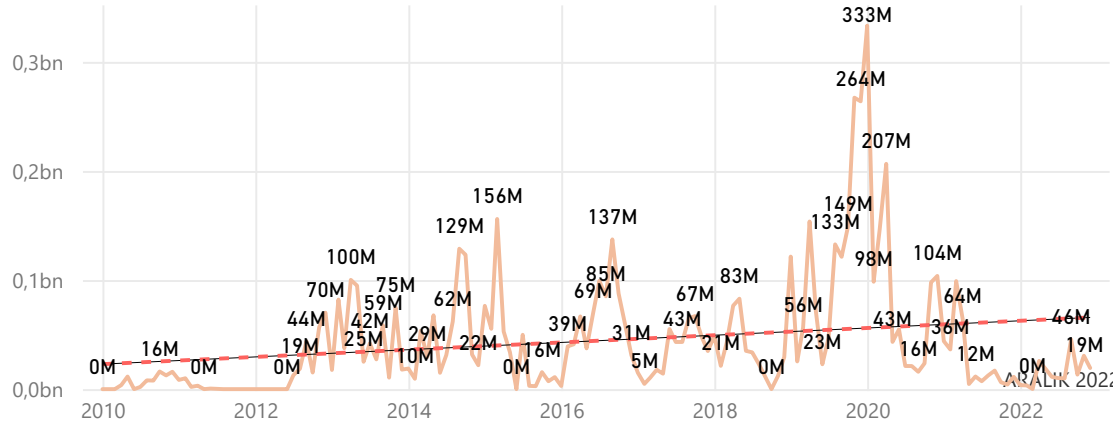

AYLARA GÖRE İTHALAT BİRİM DEĞERİ (USD/TON)

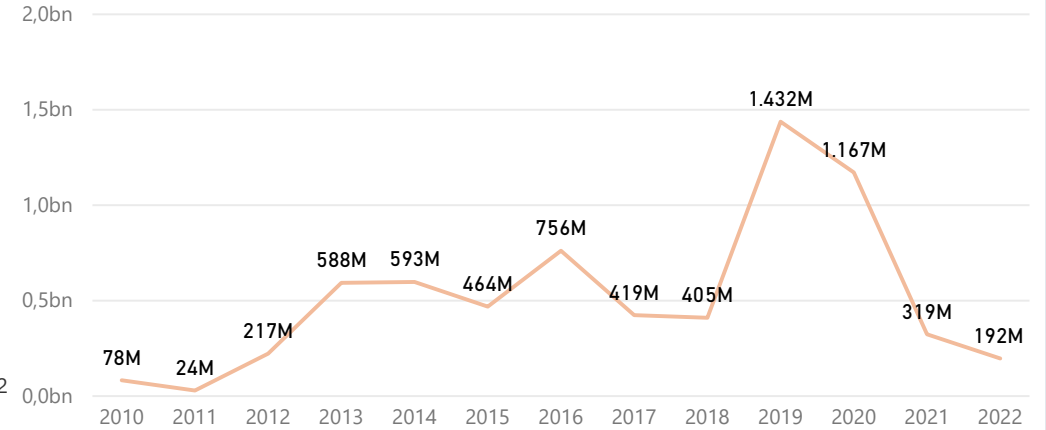

Durum buğdayı aylık ithalat değerleri incelendiğinde artan trendin devam ettiği görülmektedir. 2019 ve 2020 yıllarının öne çıktığı durum buğdayı ithalatında elde edilen en yüksek değer 102 milyon dolar ile 2020 yılı Ocak ayında gerçekleşmiştir. Birim fiyat bazında incelendiğinde ise 2022 yılı Mayıs ayında gerçekleşen 622 dolar/ton fiyatı bu zamana kadar elde edilen en yüksek değer olduğu görülmektedir. 2022 yılı Aralık ayında da 495.7 dolar/ton seviyesinde gerçekleşmiştir.

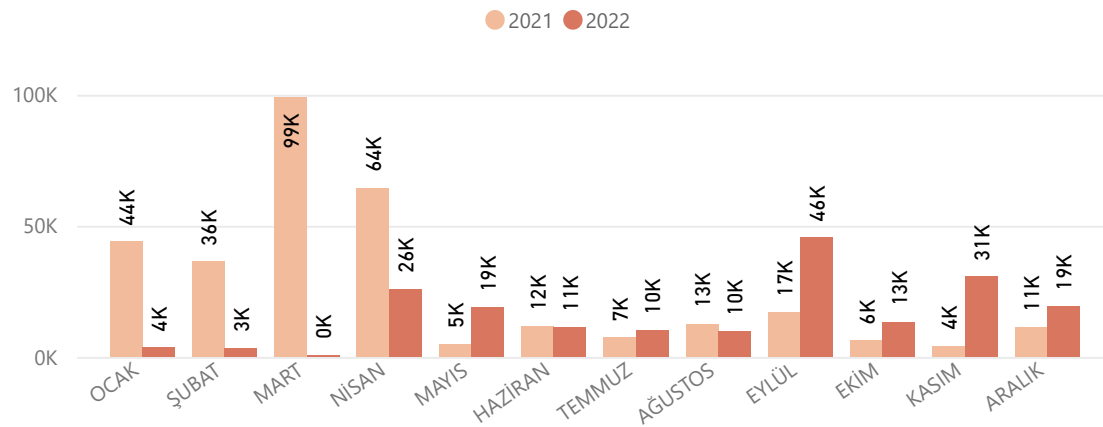
AYLARA GÖRE İTHALAT MİKTAR (KG)

YILLARA GÖRE İTHALAT MİKTAR (KG)

KARŞILAŞTIRMALI İTHALAT MİKTAR (TON)

Aylık durum buğdayı ithalatı yıllara göre incelendiğinde 2019 ve 2020 yıllarında yapılan rekor ithalatın ardından 2021 ve 2022 yılında ithalatın azaldığı görülmektedir.

6'LI GTİP - ÜRÜN ADI	İTHALAT MİKTAR (KG)	İTHALAT DEĞER (USD)	ÖNCEKİ YIL İTHALAT MİKTAR (KG)	ÖNCEKİ YIL İTHALAT DEĞER (USD)	DEĞİŞİM (MİKTAR)	DEĞİŞİM (DEĞER)
100119	192.008.181	\$104.908.155	318.702.090	\$117.394.467	-%39,8	-%10,6
100119000000 Makarnalık buğday (durum buğdayı); tohumluk olanlar HARIÇ	192.008.181	\$104.908.155	318.702.090	\$117.394.467	-%39,8	-%10,6
190219	3.428.781	\$6.256.735	2.802.121	\$5.310.600	%22,4	%17,8
190219100019 Diğer makarna; pişirilmemiş, yumurta ve ekmeklik buğday unu veya irmiği içermeyen (doldurulmamış)	3.054.125	\$5.510.800	2.383.183	\$4.663.268	%28,2	%18,2
190219900012 Sade makarna; pişirilmemiş, yumurta içermeyip ekmeklik buğday unu veya irmiği içeren (doldurulmamış)	130.994	\$335.215	186.661	\$390.834	-%29,8	-%14,2
190219900019 Diğer makarna; pişirilmemiş, yumurta içermeyip ekmeklik buğday unu veya irmiği içeren (doldurulmamış)	241.234	\$362.660	231.609	\$239.018	%4,2	%51,7
190219900011 Sebzeli makarna; pişirilmemiş, yumurta içermeyip ekmeklik buğday unu veya irmiği içeren (doldurulmamış)	2.428	\$48.060	668	\$17.480	%263,5	%174,9
190211	630.902	\$1.433.239	483.106	\$1.087.495	%30,6	%31,8
190211000011 Makarna; pişirilmemiş, sadece yumurta ve makarnalık buğday (durum buğdayı) unu ve irmiği içerenler	192.971	\$489.003	225.231	\$644.455	-%14,3	-%24,1
190211000019 Makarna; pişirilmemiş, yumurta içeren fakat sadece makarnalık buğday (durum buğdayı) unu ve irmiği içerenler HARIÇ	437.931	\$944.236	257.875	\$443.040	%69,8	%113,1
190230	1.036.145	\$2.018.146	558.077	\$1.016.694	%85,7	%98,5
190230100000 Kurutulmuş makarnalar	939.168	\$1.840.751	523.509	\$936.183	%79,4	%96,6
190230900000 Diğer makarnalar	96.977	\$177.395	34.568	\$80.511	%180,5	%120,3
190220	98.350	\$419.073	215.905	\$887.358	-%54,4	-%52,8
190220990000 Doldurulmuş diğer makarnalar	86.606	\$383.745	195.561	\$818.881	-%55,7	-%53,1
190220910000 Doldurulmuş, pişirilmiş diğer makarnalar	11.739	\$35.326	20.340	\$68.425	-%42,3	-%48,4
190220309000 Makarna (doldurulmuş, ağırlık itibarıyla % 20'den fazla sos ve benzerlerini içerenler (her türlü katı yağ dahil)	5	\$2	4	\$52	%25,0	-%96,2
190240	31.224	\$28.549	176	\$1.016	%17640,9	%2709,9
190240900000 Kuskus; hazırlanmamış olanlar HARIÇ	29.063	\$24.280	176	\$1.016	%16413,1	%2289,8
190240100000 Kuskus; hazırlanmamış olanlar	2.161	\$4.269	0	\$0	Veri Yok	
Total	197.233.583	\$115.063.897	322.761.475	\$125.697.630	-%38,9	-%8,5

* Karşılaştırmalar geçen yılın aynı dönemi ile yapılmıştır.

3.150.000

TON ÜRETİM

157.638

KG/DEKAR VERİM

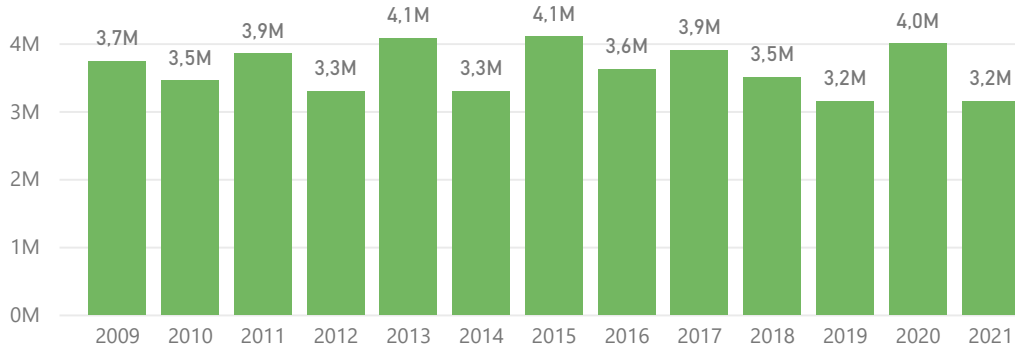
12.013.688

DEKAR EKİM ALANI

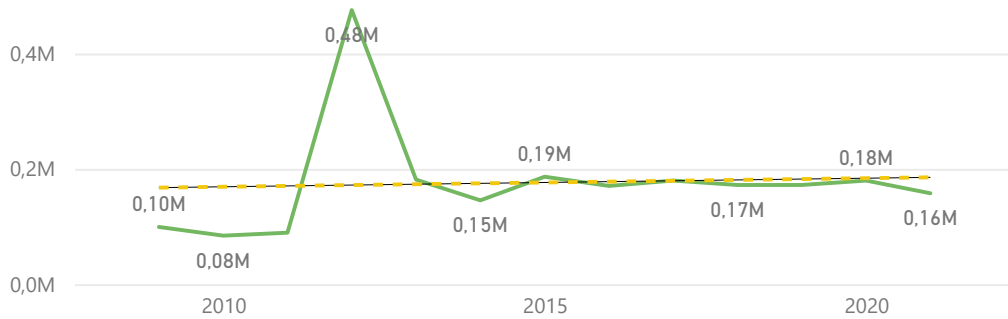
%17,81

DURUM BUĞDAYI / TOPLAM BUĞDAY (EKİM ALANI)

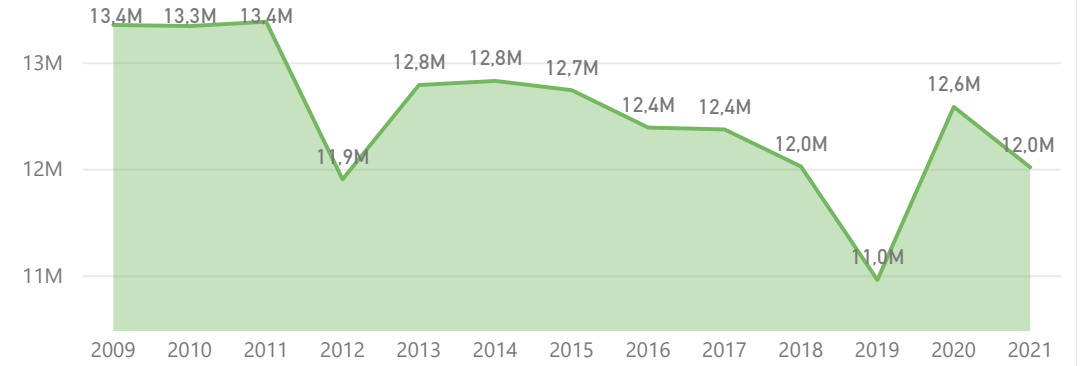
YILLAR GÖRE DURUM BUĞDAYI ÜRETİMİ

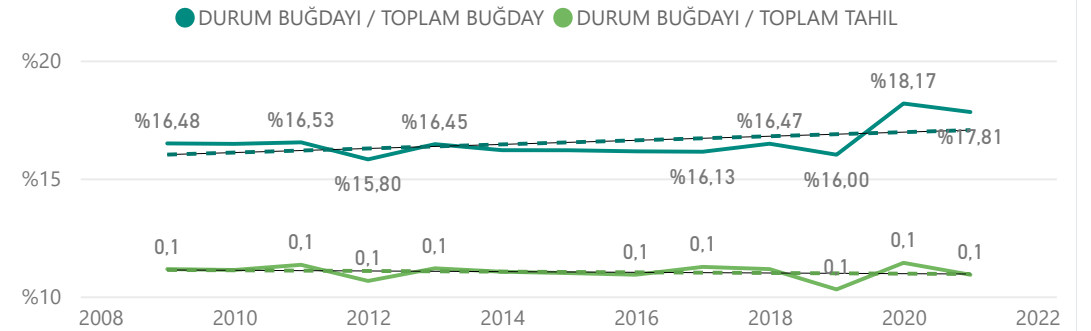
YILLARA GÖRE DURUM BUĞDAYI VERİMİ (KG/DEKAR)

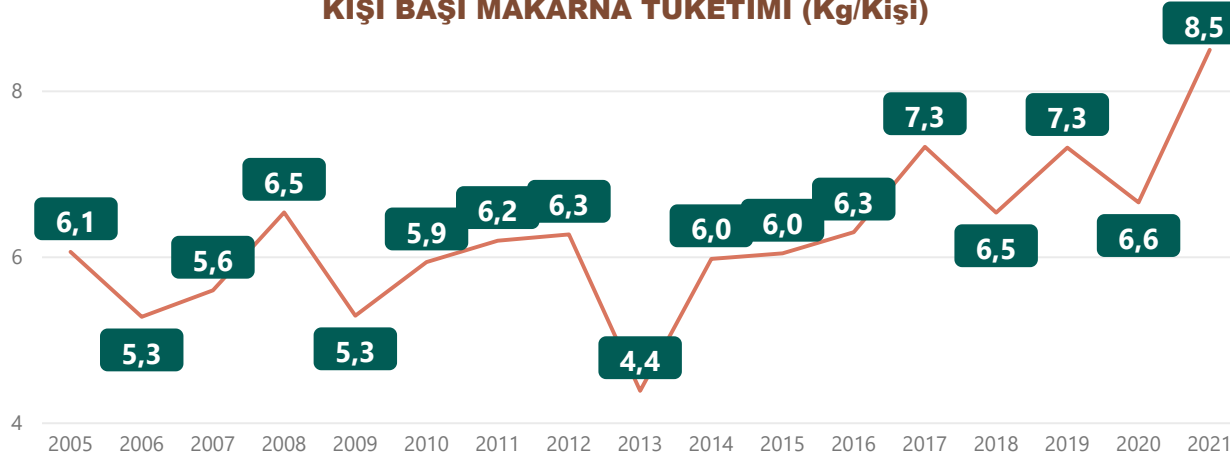
YILLARA GÖRE DURUM BUĞDAYI EKİM ALANI (DEKAR)

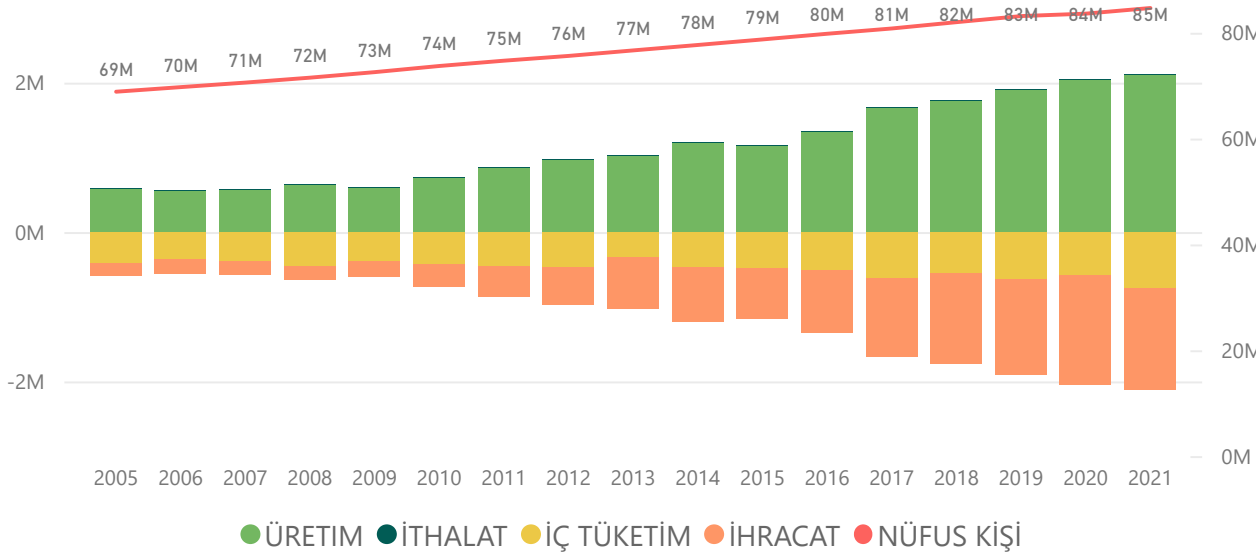
YILLARA GÖRE DURUM BUĞDAYI EKİM ALANI PAYI

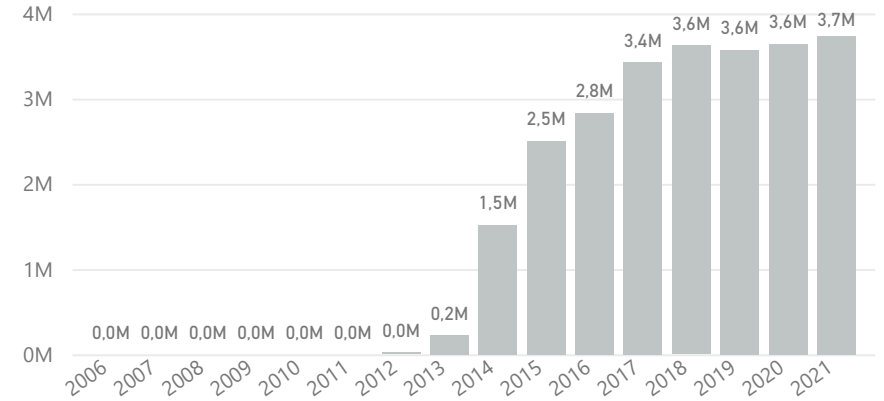
KİŞİ BAŞI MAKARNA TÜKETİMİ (Kg/Kişi)

* T.C. Nüfus verileri ve mülteci sayıları baz alınarak hesaplanmıştır.

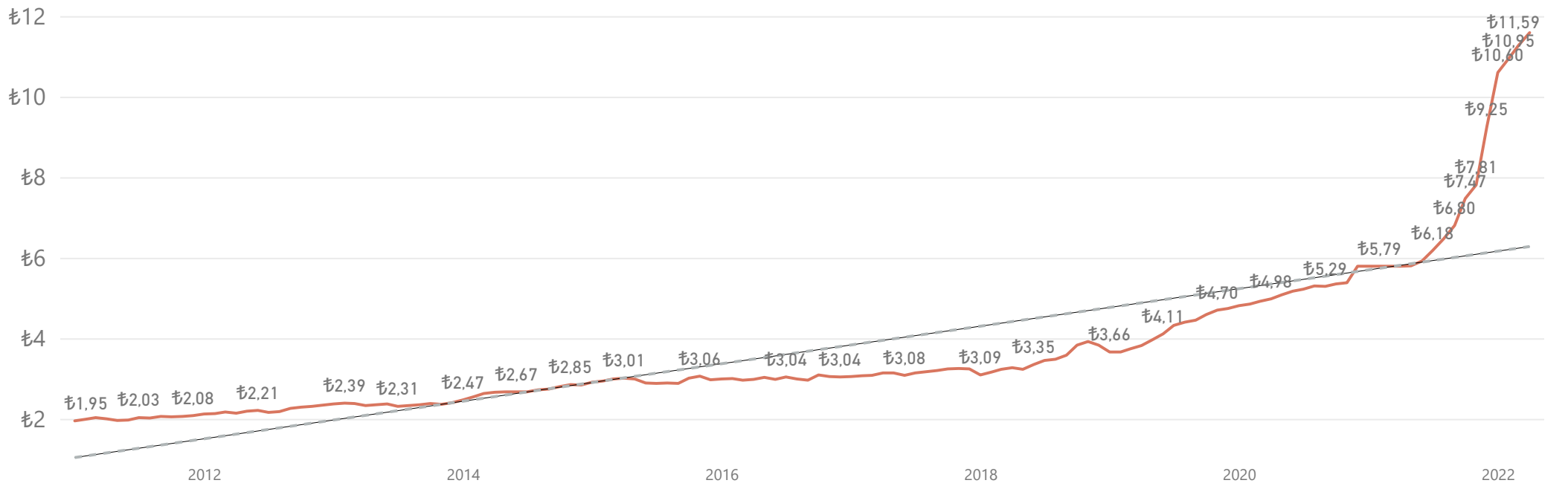
YILLARA GÖRE NÜFUSA KATKI SAĞLAYAN MÜLTECİ SAYISI

Kaynak: İçişleri Bakanlığı ve TÜİK

Yıl	Üretim (Ton)	İthalat (Ton)	İhracat (Ton)	İç Tüketim (Ton)
2008	640.985	1.521	175.597	466.909
2009	595.160	1.777	213.506	383.431
2010	732.411	2.078	297.280	437.209
2011	863.968	2.457	404.040	462.385
2012	976.644	2.702	505.559	473.787
2013	1.026.431	3.377	693.101	336.707
2014	1.202.516	5.310	735.021	472.805
2015	1.158.069	4.127	671.837	490.359
2016	1.347.649	3.384	831.123	519.910
2017	1.667.267	4.279	1.054.990	616.556
2018	1.762.492	3.636	1.207.296	558.832
2019	1.902.039	4.593	1.272.722	633.910
2020	2.047.014	4.023	1.470.842	580.195
2021	2.107.959	4.059	1.361.519	750.499

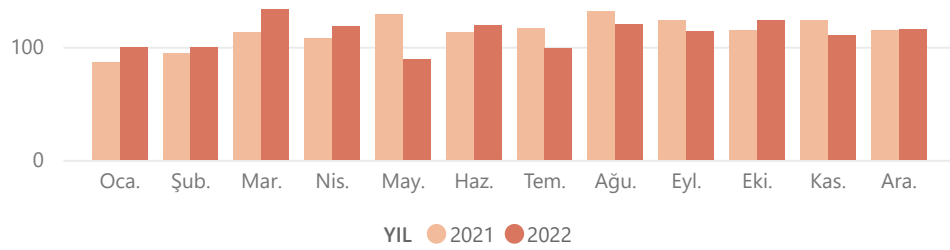
2022 yılı nisan ayı makarna fiyatı: **₺11,59 TL/Kg**

* Tüketici Fiyat Endeksi makarna fiyatı (**TÜİK Mayıs 2022 itibariyle veri yayınını durdurmuştur)

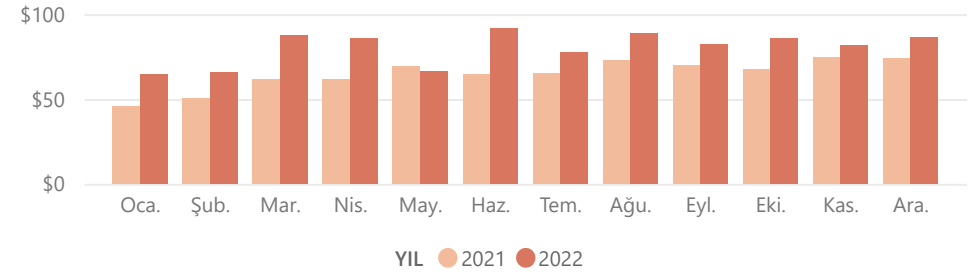
* KDV dahil raf fiyatı

İHRACAT MİKTAR KARŞILAŞTIRMASI (1000TON)

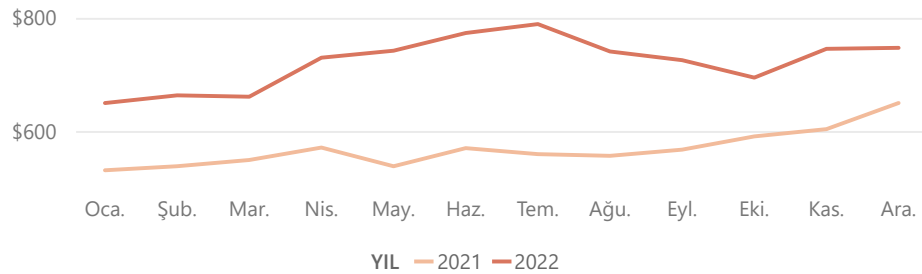
YIL/AY	Oca.	Şub.	Mar.	Nis.	May.	Haz.	Tem.	Ağu.	Eyl.	Eki.	Kas.	Ara.	Toplam
2021	86	94	113	108	129	113	116	131	123	115	123	114	1.366
2022	100	99	133	118	89	119	98	120	114	123	110	115	1.338

İHRACAT DEĞER KARŞILAŞTIRMASI (MİLYON\$)

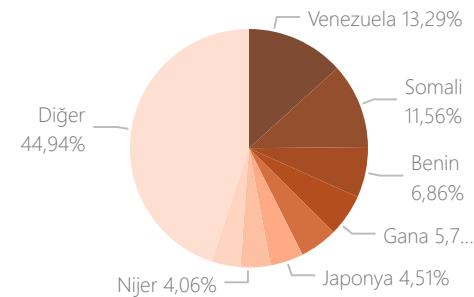
YIL/AY	Oca.	Şub.	Mar.	Nis.	May.	Haz.	Tem.	Ağu.	Eyl.	Eki.	Kas.	Ara.	Toplam
2021	\$46	\$51	\$62	\$61	\$69	\$64	\$65	\$73	\$70	\$68	\$74	\$74	\$777
2022	\$65	\$66	\$88	\$86	\$66	\$92	\$78	\$89	\$83	\$86	\$82	\$86	\$965

İHRACAT BİRİM FİYAT KARŞILAŞTIRMASI (\$)

YIL/AY	Oca.	Şub.	Mar.	Nis.	May.	Haz.	Tem.	Ağu.	Eyl.	Eki.	Kas.	Ara.	Ort.
2021	\$530	\$538	\$549	\$571	\$538	\$570	\$559	\$556	\$567	\$590	\$603	\$649	\$569
2022	\$649	\$663	\$661	\$730	\$742	\$773	\$789	\$741	\$725	\$694	\$745	\$747	\$721

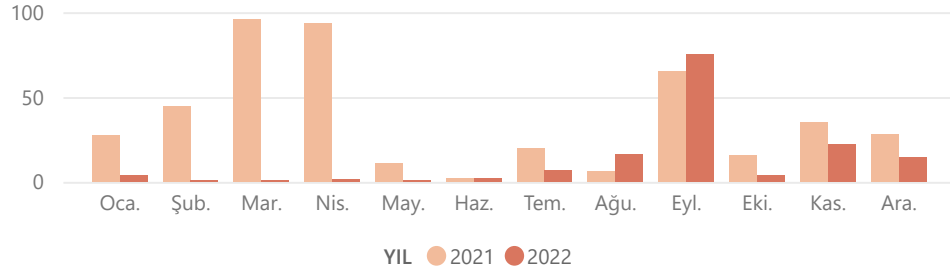
2022 YILI TOPLAM İHRACAT MİKTARINA GÖRE İLK 8 ÜLKE

Ülke	Miktar (1000 Ton)	Değer (MilyonDolar)	Birim Fiyat
Venezuela	178	\$116	\$650
Somali	155	\$95	\$614
Benin	92	\$57	\$616
Gana	77	\$52	\$680
Togo	69	\$43	\$632
Japonya	60	\$57	\$944
Nijer	54	\$36	\$666
Senegal	52	\$35	\$662

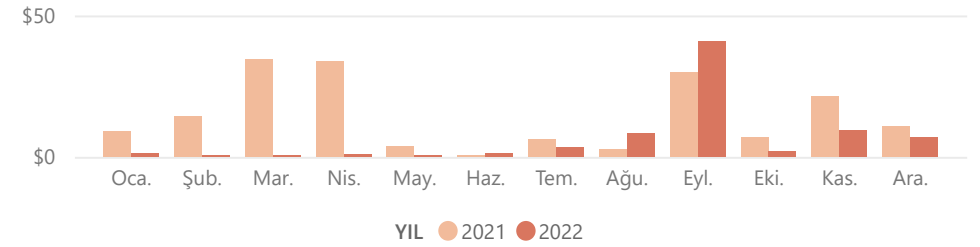
6'LI GTİP - ÜRÜN ADI	İHRACAT MİKTAR (KG)	İHRACAT DEĞER (USD)	ÖNCEKİ YIL İHRACAT MİKTAR (KG)	ÖNCEKİ YIL İHRACAT DEĞER (USD)	DEĞİŞİM (MİKTAR)	DEĞİŞİM (DEĞER)
190219	1.251.698.043	\$875.124.168	1.293.208.913	\$723.139.914	-%3,21	%21,02
190219900012 Sade makarna; pişirilmemiş, yumurta içermeyip ekmeklik buğday unu veya irmiği içeren (doldurulmamış)	901.242.381	\$579.463.518	761.005.481	\$411.537.819	%18,43	%40,80
190219100019 Diğer makarna; pişirilmemiş, yumurta ve ekmeklik buğday unu veya irmiği içermeyen (doldurulmamış)	346.943.412	\$293.606.084	529.012.884	\$309.909.841	-%34,42	-%5,26
190219900019 Diğer makarna; pişirilmemiş, yumurta içermeyip ekmeklik buğday unu veya irmiği içeren (doldurulmamış)	3.494.145	\$1.947.264	3.114.399	\$1.575.296	%12,19	%23,61
190219900011 Sebzeli makarna; pişirilmemiş, yumurta içermeyip ekmeklik buğday unu veya irmiği içeren (doldurulmamış)	17.595	\$105.544	76.073	\$116.868	-%76,87	-%9,69
190219100011 Fenilketonüri hastaları için düşük proteinli makarna; pişirilmemiş, yumurta ve ekmeklik buğday unu veya irmiği içermeyen (doldurulmamış)	510	\$1.758	76	\$90	%571,05	%1853,33
100119	53.895.130	\$30.845.878	83.769.755	\$37.923.400	-%35,66	-%18,66
100119000000 Makarnalık buğday (durum buğdayı); tohumluk olanlar HARİÇ	53.895.130	\$30.845.878	83.769.755	\$37.923.400	-%35,66	-%18,66
190230	76.280.307	\$79.097.057	67.759.388	\$49.710.892	%12,58	%59,11
190230900000 Diğer makarnalar	45.552.242	\$28.031.992	35.083.104	\$18.443.296	%29,84	%51,99
190230100000 Kurutulmuş makarnalar	30.728.065	\$51.065.065	32.676.284	\$31.267.596	-%5,96	%63,32
190240	6.301.208	\$4.885.980	3.346.909	\$2.287.507	%88,27	%113,59
190240900000 Kuskus; hazırlanmamış olanlar HARİÇ	5.171.537	\$3.961.149	3.166.325	\$2.167.158	%63,33	%82,78
190240100000 Kuskus; hazırlanmamış olanlar	1.129.671	\$924.831	180.584	\$120.349	%525,57	%668,46
190211	2.721.192	\$3.947.983	665.900	\$1.042.067	%308,65	%278,86
190211000019 Makarna; pişirilmemiş, yumurta içeren fakat sadece makarnalık buğday (durum buğdayı) unu ve irmiği içerenler HARİÇ	1.796.490	\$2.591.737	392.788	\$713.843	%357,37	%263,07
190211000011 Makarna; pişirilmemiş, sadece yumurta ve makarnalık buğday (durum buğdayı) unu ve irmiği içerenler	924.702	\$1.356.246	273.112	\$328.224	%238,58	%313,21
190220	787.135	\$1.484.211	575.491	\$1.215.622	%36,78	%22,09
190220990000 Doldurulmuş diğer makarnalar	411.520	\$739.391	368.237	\$423.880	%11,75	%74,43
190220910000 Doldurulmuş, pişirilmiş diğer makarnalar	201.421	\$442.747	174.529	\$713.707	%15,41	-%37,97
190220301000 Makarna (doldurulmuş, ağırlık itibarıyla % 20'den fazla her cins et ve sakatları içerenler (her türlü katı yağ dahil)	83.556	\$164.798	24.113	\$58.318	%246,52	%182,59
190220309000 Makarna (doldurulmuş, ağırlık itibarıyla % 20'den fazla sosis ve benzerlerini içerenler (her türlü katı yağ dahil)	90.010	\$134.443	7.796	\$18.383	%1054,57	%631,34
190220100000 Makarna (doldurulmuş); ağırlık itibarıyla % 20'den fazla balık, yumuşakça, kabuklu hayvan ve diğer su omurgasızları içerenler	628	\$2.832	816	\$1.334	-%23,04	%112,29
Total	1.391.683.015	\$995.385.277	1.449.326.356	\$815.319.402	-%3,98	%22,09

İTHALAT MİKTAR KARŞILAŞTIRMASI (1000TON)

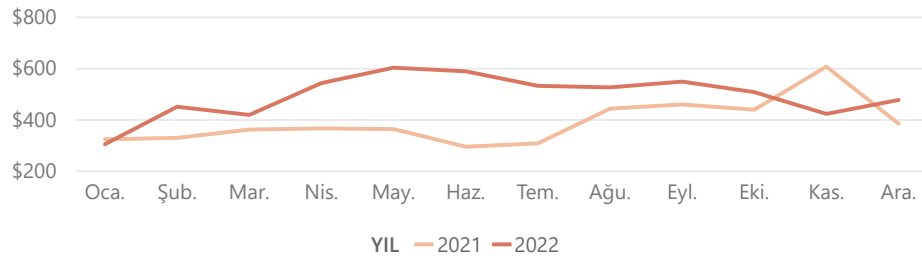
YIL/AY	Oca.	Şub.	Mar.	Nis.	May.	Haz.	Tem.	Ağu.	Eyl.	Eki.	Kas.	Ara.	Toplam
2021	28	44	96	93	11	2	20	6	65	16	35	28	444
2022	4	1	0	2	1	2	7	16	75	4	22	14	146

İTHALAT DEĞER KARŞILAŞTIRMASI (MİLYON\$)

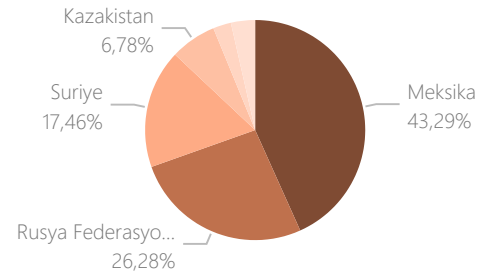
YIL/AY	Oca.	Şub.	Mar.	Nis.	May.	Haz.	Tem.	Ağu.	Eyl.	Eki.	Kas.	Ara.	Toplam
2021	\$9	\$14	\$34	\$34	\$4	\$1	\$6	\$3	\$30	\$7	\$21	\$11	\$174
2022	\$1	\$0	\$0	\$1	\$0	\$1	\$3	\$8	\$41	\$2	\$9	\$7	\$74

İTHALAT BİRİM FİYAT KARŞILAŞTIRMASI (\$)

YIL/AY	Oca.	Şub.	Mar.	Nis.	May.	Haz.	Tem.	Ağu.	Eyl.	Eki.	Kas.	Ara.	Ort.
2021	\$321	\$327	\$359	\$364	\$361	\$292	\$305	\$441	\$457	\$436	\$604	\$382	\$391
2022	\$302	\$448	\$416	\$540	\$600	\$586	\$529	\$523	\$546	\$505	\$420	\$474	\$510

2022 YILI TOPLAM İTHALAT MİKTARINA GÖRE İLK 5 ÜLKE

Ülke	Miktar (1000 Ton)	Değer (MilyonDolar)	Birim Fiyat
Meksika	63	\$35	\$552
Rusya Federasyonu	38	\$17	\$439
Suriye	26	\$14	\$549
Kazakistan	10	\$5	\$482
Kanada	4	\$2	\$530

6'LI GTİP - ÜRÜN ADI	İTHALAT MİKTAR (KG)	İTHALAT DEĞER (USD)	ÖNCEKİ YIL İTHALAT MİKTAR (KG)	ÖNCEKİ YIL İTHALAT DEĞER (USD)	DEĞİŞİM (MİKTAR)	DEĞİŞİM (DEĞER)
100119	146.160.978	\$74.470.833	444.278.508	\$173.627.399	-%67,10	-%57,11
100119000000 Makarnalık buğday (durum buğdayı); tohumluk olanlar HARİÇ	146.160.978	\$74.470.833	444.278.508	\$173.627.399	-%67,10	-%57,11
190211	1.151.705	\$2.655.134	673.834	\$1.625.007	%70,92	%63,39
190211000011 Makarna; pişirilmemiş, sadece yumurta ve makarnalık buğday (durum buğdayı) unu ve irmiği içerenler	164.814	\$398.139	241.622	\$704.819	-%31,79	-%43,51
190211000019 Makarna; pişirilmemiş, yumurta içeren fakat sadece makarnalık buğday (durum buğdayı) unu ve irmiği içerenler HARİÇ	986.891	\$2.256.995	432.212	\$920.188	%128,33	%145,28
190219	3.822.423	\$6.840.400	3.130.345	\$5.784.439	%22,11	%18,26
190219100019 Diğer makarna; pişirilmemiş, yumurta ve ekmeklik buğday unu veya irmiği içermeyen (doldurulmamış)	3.416.058	\$5.979.642	2.590.403	\$4.939.740	%31,87	%21,05
190219900011 Sebzeli makarna; pişirilmemiş, yumurta içermeyip ekmeklik buğday unu veya irmiği içeren (doldurulmamış)	20.855	\$154.531	811	\$18.276	%2471,52	%745,54
190219900012 Sade makarna; pişirilmemiş, yumurta içermeyip ekmeklik buğday unu veya irmiği içeren (doldurulmamış)	112.038	\$279.620	206.042	\$435.258	-%45,62	-%35,76
190219900019 Diğer makarna; pişirilmemiş, yumurta içermeyip ekmeklik buğday unu veya irmiği içeren (doldurulmamış)	273.472	\$426.607	333.089	\$391.165	-%17,90	%9,06
190220	115.127	\$495.202	286.705	\$1.041.932	-%59,84	-%52,47
190220100000 Makarna (doldurulmuş); ağırlık itibarıyla % 20'den fazla balık, yumuşakça, kabuklu hayvan ve diğer su omurgasızları içerenler	1.205	\$5.862	137	\$995	%779,56	%489,15
190220309000 Makarna (doldurulmuş, ağırlık itibarıyla % 20'den fazla sos ve benzerlerini içerenler (her türlü katı yağ dahil)	193	\$1.582	218	\$1.113	-%11,47	%42,14
190220910000 Doldurulmuş, pişirilmiş diğer makarnalar	26.399	\$79.574	20.430	\$68.702	%29,22	%15,82
190220990000 Doldurulmuş diğer makarnalar	87.330	\$408.184	265.920	\$971.122	-%67,16	-%57,97
190230	1.209.658	\$1.798.492	600.252	\$959.150	%101,53	%87,51
190230100000 Kurutulmuş makarnalar	1.039.785	\$1.551.307	518.580	\$829.400	%100,51	%87,04
190230900000 Diğer makarnalar	169.873	\$247.185	81.672	\$129.750	%107,99	%90,51
190240	31.212	\$38.661	19.448	\$19.472	%60,49	%98,55
190240100000 Kuskus; hazırlanmamış olanlar	2.161	\$4.379	0	\$0	Veri Yok	
190240900000 Kuskus; hazırlanmamış olanlar HARİÇ	29.051	\$34.282	19.448	\$19.472	%49,38	%76,06
Total	152.491.103	\$86.298.722	448.989.092	\$183.057.399	-%66,04	-%52,86

* Karşılaştırmalar geçen yılın aynı dönemi ile yapılmıştır. TÜİK Genel Ticaret Sistemi verileri baz alınarak hazırlanmıştır.

GTIP12 KODU	ADI	İSTATİSTİK POZİSYON TANIMI
100119000000	DURUM BUĞDAYI	Makarnalık buğday (durum buğdayı); tohumluk olanlar HARİÇ
190211000011	MAKARNA	Makarna; pişirilmemiş, sadece yumurta ve makarnalık buğday (durum buğdayı) unu ve irmiği içerenler
190211000019	MAKARNA	Makarna; pişirilmemiş, yumurta içeren fakat sadece makarnalık buğday (durum buğdayı) unu ve irmiği içerenler HARİÇ
190219100011	MAKARNA	Fenilketonüri hastaları için düşük proteinli makarna; pişirilmemiş, yumurta ve ekmeklik buğday unu veya irmiği içermeyen (doldurulmamış)
190219100019	MAKARNA	Diğer makarna; pişirilmemiş, yumurta ve ekmeklik buğday unu veya irmiği içermeyen (doldurulmamış)
190219900011	MAKARNA	Sebzeli makarna; pişirilmemiş, yumurta içermeyip ekmeklik buğday unu veya irmiği içeren (doldurulmamış)
190219900012	MAKARNA	Sade makarna; pişirilmemiş, yumurta içermeyip ekmeklik buğday unu veya irmiği içeren (doldurulmamış)
190219900019	MAKARNA	Diğer makarna; pişirilmemiş, yumurta içermeyip ekmeklik buğday unu veya irmiği içeren (doldurulmamış)
190220100000	MAKARNA	Makarna (doldurulmuş); ağırlık itibariyle % 20'den fazla balık, yumuşakça, kabuklu hayvan ve diğer su omurgasızları içerenler
190220301000	MAKARNA	Makarna (doldurulmuş, ağırlık itibariyle % 20'den fazla her cins et ve sakatatı içerenler (her türlü katı yağ dahil)
190220309000	MAKARNA	Makarna (doldurulmuş, ağırlık itibariyle % 20'den fazla sosis ve benzerlerini içerenler (her türlü katı yağ dahil)
190220910000	MAKARNA	Doldurulmuş, pişirilmiş diğer makarnalar
190220990000	MAKARNA	Doldurulmuş diğer makarnalar
190230100000	MAKARNA	Kurutulmuş makarnalar
190230900000	MAKARNA	Diğer makarnalar
190240100000	MAKARNA	Kuskus; hazırlanmamış olanlar
190240900000	MAKARNA	Kuskus; hazırlanmamış olanlar HARİÇ

MÜSAD

MAKARNA ÜRETİCİLERİ VE SANAYİCİLERİ DERNEĞİ

